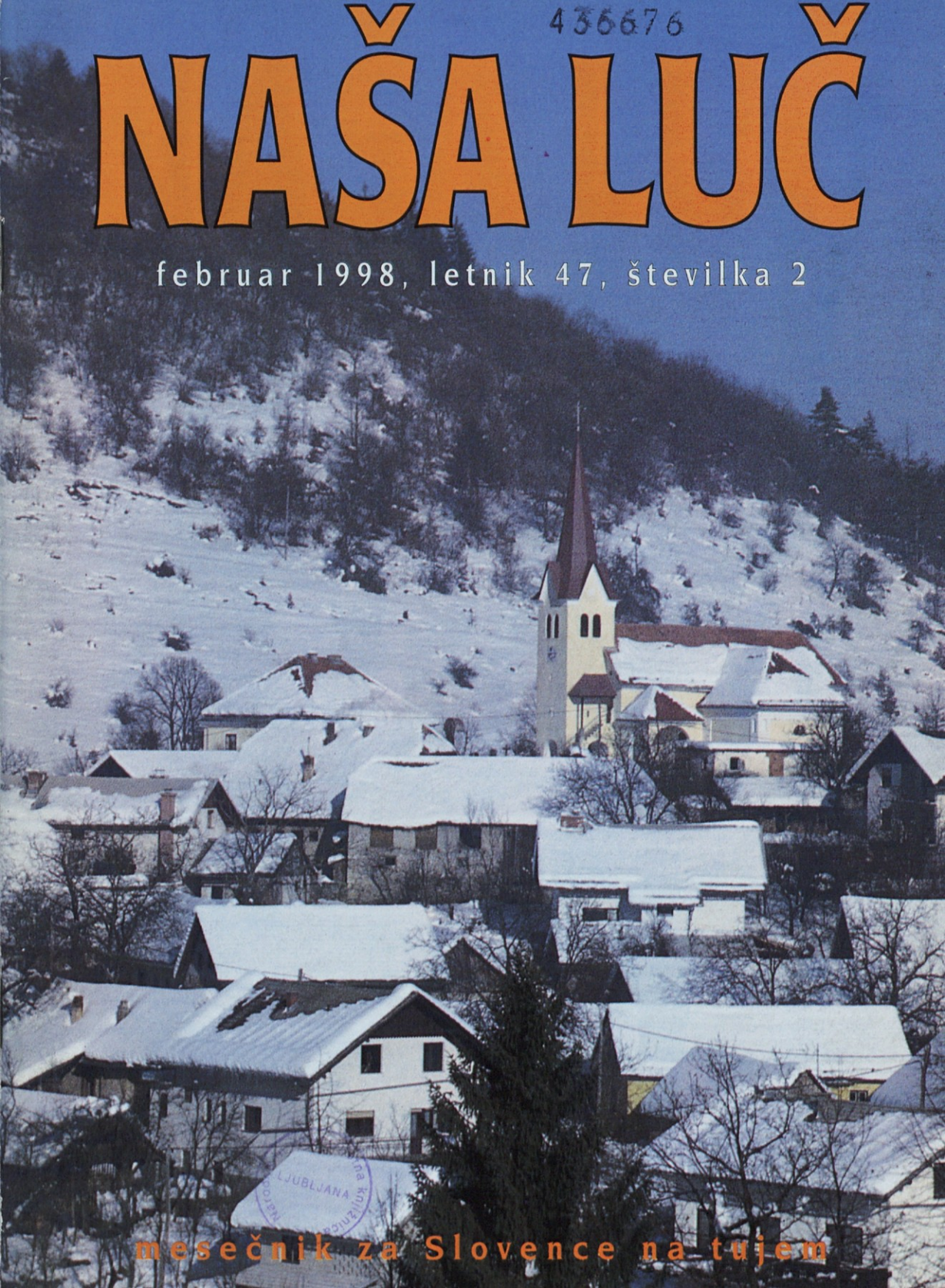

436676

NAŠA LUČ

februar 1998, letnik 47, številka 2

mesečnik za Slovence na tujem

LJUBLJANA
KUPUJTE TU
KUPUJTE TU

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj in založnik:

DRUŽINA, SI-1000 Ljubljana, p. p. 95.

Glavni urednik:

Janez Pucelj, München, Nemčija

Odgovorni urednik:

Ljubo Bekš, Ljubljana

Uredništvo:

Naša luč

Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana

tel.: 061/133-20-75

faks: 061/126-23-02

Uprava:

Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana,

tel. 061/313 241

NAROČNINA

(v valuti zadevne države):

Slovenija	2.500 SIT
Avstrija	240 ATS
Anglija	12 GBP
Belgija	720 BEC
Francija	120 FRF
Italija	34.000 ITL
Nizozemska	40 NLG
Nemčija	35 DEM
Švica	29 CHF
Švedska	150 SEK
Avstralija	28 AUD
Kanada	25 CAD
ZDA	22 USD

Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali pa direktno na upravo. Tolarski žiro račun:

50101 - 603 - 401025, DRUŽINA, d.o.o.,

s pripisom za Našo luč,

devizni račun: Nova Ljubljanska banka d.d.,

50100-620-133 900-27620-118911/5.

Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-147/94 z dne 23. 2. 1994 šteje Naša luč med proizvode, za katere se plačuje 5% prometni davek.

Oblikovanje: TRAJANUS, d.o.o., Kranj

Tisk: Tiskarna SCHWARZ, d.o.o.

Prva str. ovitka: J. Rihtar: Vas v snegu

Druga str. ovitka: F. Stele: Boghkovna srajčka

Tretja str. ovitka: J. Rihtar: Slovenski kozolec

Četrta str. ovitka: J. Rihtar: Znamenje v snegu

Kultura biti

8. februarja doma in po svetu slovesno praznujemo dan slovenske kulture.

Izrečenih je veliko besed, ki pa se ob blišču nastopajočih izgubljajo med množico tistih, ki vsaj na videz prisegajo nanjo. Prav je, da se Slovenci vsako leto spomnimo svojih nekdanjih in tudi sedanjih velikanov slovenske besede: zapete, zapisane ali izrečene. Priznati moramo, da je umetnost vedno znala biti svobodna, vpeta med stvarnost in idejo, in ta je naš narod ohranjala skozi vsa burna stoletja do današnjih dni.

Na žalost pa se svoje kulturne dediščine mnogi tako radi spominjajo samo na en, točno določen dan v letu, na obletnico smrti velikega pesnika Franceta Prešerna. Zdi se, da prevečkrat pozabljamo na prirojeno kulturo, tisto, ki jo ima vsak posameznik skrito globoko v sebi, ali kot bi rekel Cankar: "V kamrici svojega srca." To je tista volja po duhovno bogatem življenju, ki vsakega posameznika žene, da postaja to, kar mu je bilo darovano ob rojstvu, da zmeraj bolj zavestno in odgovorno izbere življenje. Da ga živi in tudi drugim omogoča, da lahko bivajo ob njem.

Pri nas pa statistika kaže kaj klavarno podoba:

– samo lani si je v Sloveniji skoraj 700 ljudi vzelo življenje, kar nas uvršča med prvo deseterico po številu samomorov na tisoč prebivalcev na svetu.

ln da se naša podoba najbrž ne bo izboljšala tudi v tem letu, nas prepričujejo naslednji podatki:

– med božično-novoletnimi prazniki, tja do sv. Treh kraljev, je kar 20 Slovencev in Slovencev nasilno prekinilo svoje lastno življenje.

Namesto kulture življenja se raje odločamo za kulturo smrti.

Ob vseh teh podatkih se mi zdijo čudne trditve nekaterih vodilni mož iz vrst vladajoče stranke, da namreč slovenski narod še nikoli v svoji zgodovini ni imel tako močno izoblikovanih vrednot kot prav danes. Zanimiva trditev, ni kaj, samo zanima me, kam nas vse to pelje. Mar je vrednota to, da bomo Slovenci sami sebe izbrisali z zemeljske oble. Mnogi so to skozi stoletja poskušali storiti, pa jim ni uspelo. Mar bo uspelo nam samim? Morda pa bo to nova liberalna zgodba o uspehu. Karavana pa bo šla dalje, le vsako leto nas bo manj.

Obstaja pa še ena izbira: "Vsak otrok, ki pride na svet, je razodetje (epifanija) Boga, je dar življenja, upanje in veselje. (Janez Pavel II.)

Zato izberi življenje!

Ljubo Bekš

g. Vinko Lapajne, ravnatelj Škofijske gimnazije v Vipavi

"Komur se je dalo več, od njega se bo tudi veliko zahtevalo."

Prosim vas, da za začetek na kratko predstavite zgodovino Malega semenišča v Vipavi.

Malo semenišče v Vipavi je za vzgojo duhovniških kandidatov ustanovil 15. avgusta 1950 dr. Mihael Toroš, takratni apostolski upravitelj jugoslovanskega dela goriške nadškofije. V začetku so gojenci obiskovali nižjo gimnazijo v Vipavi in višjo v Ajdovščini. Ko je leta 1957 prišlo do začasne ukinitve gimnazije v Ajdovščini, je dr. Mihael Toroš ustanovil notranjo Srednjo versko šolo, ki je delovala vse do leta 1991. Prvi gojenci iz mariborske škofije so prišli v vipavsko semenišče v šolskem letu 1959/60, prvi gojenci ljubljanske nadškofije pa 1961/62. Od začetka do danes je šlo skozi malo semenišče 572 fantov iz vseh treh slovenskih škofij. Od tega je več kot 200 duhovnikov, samo v koprski škofiji 101. Med nekdanjimi gojenci je danes 7 profesorjev na Teološki fakulteti v Ljubljani.

Vrsto let vaši dijaki niso imeli uradno (pred državo) priznane šolske izobrazbe. To je bil najbrž velik problem tako za dijake kot tudi za vašo ustanovo?

Srednja verska šola (klasična gimnazija), ki je delovala v okviru Malega semenišča, s strani države ni bila priznana od ustanovitve 1957 do leta 1991. Takrat je prva demokratična vlada pod vodstvom Lojzeta Peterleta priznala in poveljavila spričevala te šole tudi za nazaj.

Razumljivo je, da je velika večina tistih dijakov, ki so se po maturi odločili za civilne poklice, imela zaradi nepriznanja spričeval velike težave. Vodstvo semenišča in šole je večkrat poizkušalo najti rešitev iz teh težav. Ker državna zakonodaja ni dovoljevala druge možnosti kot opravljanje razrednih izpitov na državni šoli, so dijaki 1. letnika 1971/72 obiskovali državno gimnazijo v Ajdovščini. Ta poizkus se ni obnesel. S šolskim letom 1975/76 pa se je vpeljala redna praksa opravljanja razrednih izpitov na državnih gimnazijah v Ljubljani. Največ časa so naši dijaki opravljali razredne izpite na Gimnaziji Poljane. Kljub nekaterim težavam lahko rečem, da je bil odnos do naših dijakov v glavnem korekten.

Leta 1991 se je pravni status vaše šole spremenil. Kakšen status ima gimnazija danes?

Ob demokratičnih spremembah leta 1991 smo skupaj s salezijanci iz Želimelj, ki so tudi imeli notranjo šolo, začeli postopek za ustanovitev javno priznane gimnazije. Tako je koprski škof Metod Pirih 15. 5. 1991 ustanovil Škofijsko gimnazijo Vipava. To je omogočil spremenjen Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti in Zakon o zavodih. Na podlagi tega zakona smo se tudi registrirali. V začetku je bilo kar precej zapletov, saj smo bili skupaj z Gimnazijo Želimlje prva cerkvena gimnazija s pravico javnosti. Po verifikaciji in vpisu v razvid, ki ga je opravilo Ministrstvo za šolstvo, smo s 1. septembrom 1992 lahko začeli izvajati javno službo. Po dolgih pogajanjih smo 14. 9. 1993 z Ministrstvom za šolstvo in šport sklenili koncesijsko pogodbo, ki natančneje določa razmerje med našo šolo in šolskim ministrstvom.

Danes smo zasebna cerkvena šola, ki izvaja javno veljavni gimnazijski program. Naš naslov je: Škofijska gimnazija Vipava, Grabrijanova 19, 5271 Vipava, telefon: 065/65 023, faks: 065/65 873.

Kako je urejeno financiranje vaše gimnazije?

V koncesijski pogodbi je opredeljen tudi način financiranja naše gimnazije. Po novem to ureja Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Na podlagi tega prejemo s strani šolskega ministrstva mesečno "glavarino". Na enak način sta financirani tudi salezijanska Gimnazija Želimlje in Škofijska klasična gimnazija v Ljubljani. S sredstvi, ki jih dobimo od šolskega ministrstva, ne moremo kriti vseh stroškov, za-

to starši plačujejo tudi šolnino. Višina šolnine je omejena z zakonom. Vsi večji stroški za vzdrževanje, opremo, učila in investicije pa so na ramah ustanovitelja, to je koprške škofije.

Kdaj se je šola javno odprla tudi za druge gojence? Mislim zlasti na tiste, ki niso "duhovniški kandidati", tako fantje kot dekleta?

Prva generacija fantov in deklet se je na Škofijsko gimnazijo vpisala v šolskem letu 1991/92.

Koliko dijakov se danes izobražuje v vaši ustanovi?

V šolskem letu 1997/98 je na naši gimnaziji v štirih razredih 111 dijakov, 64 deklet in 47 fantov. Zaradi prostorske stiske lahko vsako leto vpišemo le po en oddelek dijakov prvega letnika.

Na naši gimnaziji letos poučuje 22 profesorjev: 8 profesor in 14 profesorjev, med njimi šest duhovnikov.

Poleg šole imate tudi dijaški dom. Koliko dijakov (fantov in deklet) lahko sprejmete in kakšen je njihov dnevni red?

V dijaškem domu je letos 16 fantov, prostora pa imamo za 24 dijakov. Trenutno v dom sprejemamo samo fante. Dijaki v domu so v veliki večini iz bolj oddaljenih krajev ali pa duhovniški kandidati (semeniščniki). Med temi 16 fanti je 9 semeniščnikov. Vsi drugi dijaki so vozači. V prihodnje načrtujemo povečanje dijaškega doma tako za fante kot za dekleta.

Dnevni red v dijaškem domu je prilagojen vzgojni usmeritvi šole in doma, na drugi strani pa je v marsičem podoben dnevnemu redu v drugih dijaških domovih. Bistvena razlika je pri duhovni ponudbi, ki temelji na krščanskih vrednotah.

V čem se vaša šola loči od drugih gimnazij v Sloveniji?

Najprej se loči po tem, da ustanovitelj ni država, ampak Cerkev oz. koprška škofija. Loči se po vzgojni usmeritvi, ki temelji na evangelijskih in krščanskih vrednotah, po tem, da vzgoji namenjamo enako pozornost kot izobraževanju. Ker smo najmanjša gimnazija v Sloveniji, lahko ustvarjamo bolj domače, družinsko ozračje, kjer se vsi poznamo in osebno srečujemo vsak dan.

V predmetniku imamo kot obvezni štiriletni predmet verouk. Poleg dveh tujih jezikov, angleščine in italijanščine, imamo tudi latinščino. To so predvsem zunanje razlike, sam pa sem prepričan, da obstajajo tudi manj vidne, a pomembne razlike, ki delajo našo šolo zanimivo in dragoceno za vse tiste, ki ne gledajo le z očmi, ampak tudi s srcem.

Pred vami so veliki načrti. Pripravljate se na gradnjo nove šole. Zakaj?

Za gradnjo smo se odločili iz več razlogov. Najprej zaradi tega, ker so sedanji šolski prostori neustrezni, nefunkcionalni, premajhni in ne omogočajo večjega vpisa dijakov.

Zelo nam primanjkuje športna dvorana, ki bi jo lahko uporabljali tudi kot večnamenski prostor za različne kulturne in družabne prireditve. Primanjkujejo nam prostori za občolske dejavnosti. Kolikor želimo postati zares škofijska gimnazija, nujno potrebujemo več prostora v dijaškem domu tako za fante kot tudi za dekleta iz bolj oddaljenih krajev naše škofije. Ti sedaj praktično nimajo možnosti za vpis na našo gimnazijo. Čeprav so bili prostori, v katerih je naša gimnazija sedaj, sproti vzdrževani, lahko rečem, da imamo med zasebnimi cerkvenimi šolami trenutno najslabše prostorske in materialne razmere za delo.

Kje boste postavili novo šolo in kaj bodo z njo pridobili dijaki?

Novo gimnazijo bomo sezidali v Vipavi, na parceli, ki jo Vipavci poznajo pod imenom Police, ob starem nogometnem igrišču. Tam smo kupili 16.000 m² zemljišča. Na internem natečaju za idejne projekte je bil izbran za izdelavo izvedbenih načrtov Investburo iz Kopra. Načrti bodo v kratkem končani. Trenutno potekajo priprave za izbiro izvajalca, podjetja, ki bo gradilo novo šolo. Če bo vse po sreči, bomo lahko začeli z gradnjo že spomladi.

Pripravo in izvedbo vodi škofijski gradbeni odbor, ki ga je imenoval koprski škof.

Z novo gradnjo bomo pridobili sodobne prostore za gimnazijo. Poleg šole bo tudi nova telovadnica, ki ne bo namenjena le športnim dejavnostim, ampak tudi za druge prireditve in srečanja.

Kako zbirate sredstva in kako vam pri tem lahko pomagajo tudi naši bralci?

Vsa sredstva tako za gradnjo nove gimnazije kot tudi za preureditev sedanjih prostorov za potrebe dijaškega doma moramo zagotoviti sami. Pri tem ne moremo računati na pomoč države. Tudi na pomoč iz tujine se ne moremo več zanašati, čeprav smo veseli in hvaležni za vsak dar.

Prav zaradi teh okoliščin smo se po dolgem posvetovanju v škofiji odločili za zbiranje sredstev po vseh župnijah naše škofije. To zbiranje je razporejeno glede na število nedeljnikov in bo potekalo pet let.

To je glavna oblika zagotavljanja sredstev. Poleg te pa iščemo še vse druge možnosti, kot so: ugodna posojila, darovi, različne nabirke, sponzorstva, prireditve itd. Vse župnike s posebnim Pismom dobrotnikom sproti obveščamo o zbranih sredstvih. V Družini smo objavili številko računa, na katerega lahko ljudje nakažejo svoj dar za našo gradnjo. V kratkem bomo razposlali zgibanko, s katero želimo prav tako nagovoriti in povabiti k sodelovanju vse, ki se zavedajo, kako velikega pomena je dobra vzgoja in izobrazba mladih ljudi. Prepričan sem, da je tudi med bralci vaše revije veliko takih. Vsi, ki želite nakazati svoj dar (v tolarjih) za gradnjo naše gimnazije v Vipavi, lahko to storite tako, da ga izročite domačemu župniku ali pa nakažete na Malo semenišče Vipava, ŽR: 5200-621-16, namen nakazila "dar za gradnjo"; sklic na številko: 05-1441116-6674/98. Prosim vas, da nas o nakazilu obvestite, ker z banke ne dobimo vašega naslova. Vsem se že sedaj iskreno zahvaljujem. Po škofovem naročilu imamo vsak mesec svaeto mašo za vse dobrotnike.

Katere pogoje mora izpolniti učenec, da se lahko vpiše? Kaj mu omogočite, potem ko je sprejet?

Na našo gimnazijo se lahko vpiše vsak učenec pod enakimi pogoji, kot jih za vpis na gimnazijo postavlja državna zakonodaja. Obstaja seveda bistven pogoj, da v celoti sprejema predmetnik, pravila in vzgojno-naravnost naše šole. Vzgojno-izobraževalna dejavnost

na naši šoli temelji na krščanskih vrednotah. Kaj to pomeni, natančno seznanimo tako starše kot tudi učence na dnevu odprtih vrat in na informativnem dnevu že pred vpisom.

Ali se Vam ne zdi nevarno, da bi sčasoma vaša gimnazija kot tudi druge po Sloveniji, ki jih ustanavlja Cerkev, zapadle v pretiran elitizem - visoko študija, malo prostih mest, klasična izobrazba?

Najprej moram povedati, da je gimnazijski program, odkar je uvedena eksterna matura, že sam po sebi elitni program, ker je v prvi vrsti namenjen tistim dijakom, ki so sposobni za nadaljnji univerzitetni študij. V povprečju se že sedaj v Sloveniji odloča za vpis na gimnazije le približno 25% vseh srednješolcev.

Seveda je napačen elitizem lahko velika nevarnost in tudi skušnjava. Zapade mu lahko vsak, ki gradi predvsem na zunanjih učinkih, lažni samozadostnosti in namišljeni vrednosti. Trdno sem prepričan, da je pravi elitizem samo tisti, ki izhaja iz evangelija in je merila zanj postavil Jezus: "Vi ste luč, sol, kvas sveta" in še naprej "Komur se je več dalo, se bo od njega tudi veliko zahtevalo." Ta elitizem se potrjuje v vsakdanjem življenju, in sicer ne le štiri leta v gimnaziji, ampak celo življenje. To je elitizem od znotraj in na dolgi rok. Če se bomo trudili v tej smeri, potem se ni bati, da bi šole, ki jih ustanavlja Cerkev, zgrešile svoj namen.

Pogovarjal se je Ljubo Bekš

Potovati

Vlak je odpeljal s perona skoraj neslišno. Nekaj rok je pomahalo v slovo. S perona in skozi odprta okna oddaljujočega se vlaka so razprte dlani skušale ujeti še zadnji dotik. Tudi Sanja se je poslavljala od strica Tomaža in tete Pavle. Njuni mahajoči desnici sta postajali čedalje manjši in manjši, dokler nista izginili v množici drugih in ju ni bilo več mogoče prepoznati.

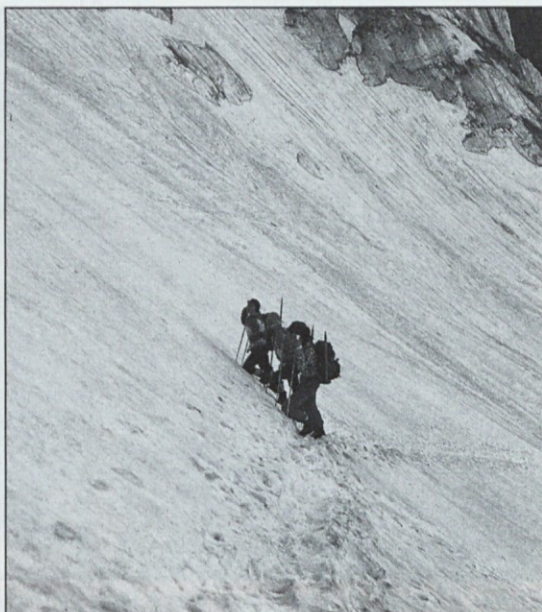
"Odhajam," je Sanja zamrmrala sama sebi in se tisti hip zdrznila. "Pravzaprav bi morala reči, da prihajam. Saj grem vendarle domov, k staršem. Štirinajst dni sem bila pri stricu, pa sem se čisto udomačila in sem ta hip tam skoraj bolj doma kot pa v svojem pravem domu. Morda ima mami prav, ko pravi, da je v meni nekaj ciganske krvi. Nimam obstanke. Vedno nekam hočem. Nekam? Res, pogosto niti ne vem kam, samo da bi šla nekam drugam, kjer je vse drugače, kjer so ljudje drugačni, novi, bolj zanimivi. In ko se udomačim pri njih, pri teh tujih ljudeh, me spet vleče k drugim ljudem, v tuje kraje. Od kod ta nemir? Čemu to beganje? Je v meni res nemir ciganske krvi? Ali pa je to le hrepenenje po krajih, kjer bi se moj nemir naužil miru? Morda je to iskanje človeka, ob katerem bi našla mir? No pa sem tam! Teta Pavla bi rekla: 'Pazi se Tomaža! Začaral te bo in boš, tako kot on, sanjala pri belem dnevu'. Toda stric Tomaž bi gotovo razmišljal podobno. Vedno je znal misel obrniti tja, kamor ni nihče pričakoval. Kot da misel drži za vajeti in jo usmerja na pot, kamor sama nikoli ne bi šla."

Vlak je drsel po tračnicah. Vožnja je bila udobna. Sanji se je zdelo, da se ne vozi, ampak da pokrajina tam zunaj hiti mimo. Menjavala so se polja in gozdovi, hribi in doline. Spremljali so široke in temne reke, hiteli skozi predore iz ene doline v drugo, in se končno ustavili v velikem mestu in nato spet hiteli naprej. To torej pomeni potovati. In zopet se je spomnila strica Tomaža. Spraševala ga je bila nekega večera, kako najraje potuje. Z letalom? "Ne," je odkimal. Z avtom? "Tudi ne," se je nasmehnil. A z vlakom? "Z vlakom se vozim, potujem ne," je stric postajal skrivnosten. Potem pa z ladjo? "Še manj," ji je odvrnil. "Ja, kako pa potem?" je bila Sanja radovedna. "Veš, Sanja, potovati pomeni hoditi po poti. Če pa že moram hoditi, potem je najbolje iti peš. Kadar grem peš, čutim tla pod nogami. Čutim zemljo. Vsaka stopinja pomeni trojno zahvalo. Zahvalo zemlji, ker je trdna in lahko zanesljivo stopam po njej. Zahvalo mojim nogam, ki me se vedno varno nosijo, in zahvalo, da se

vsega tega zavedam. Toda vsaka zahvala skriva še eno zahvalo. Pri prvi se spomnim, da so po isti poti hodili že mnogi ljudje: veseli in žalostni, bogati in revni. Vsi so nehote iskali pot, ki bi jih pripeljala k njim samim, tako kot si to želim tudi jaz in si želiš ti. Ko torej hodim po poti, čutim, da sem blizu vsem tem ljudem in sem jim hvaležen. Nisem sam. Zahvala mojim nogam pomeni tudi zahvalo mojim staršem, ki so mi dali življenje in skrbeli za mojo zdravo rast. Pomeni tudi veselje, da se lahko približam travam, rožam, drevesom, živalim in ljudem. In še tretja zahvala. Ko hodim peš, imam dovolj časa, da se vsega tega zavedam, da vidim ljudi in kamne ob cesti, da vidim rumeni cvet regrata spomladi in bele, dišeče narcise, da vidim mravlje, ki so si utrle pot prek poti in utrujeno čebelo, ki počiva na sosedovi ograji. Veš, Sanja, zato najraje potujem peš."

Sanja je pogledala skozi okno. Poskušala se je osredotočiti na veje dreves, ki so brzele mimo okna in ji je skoraj postalo slabo. Na tej železni cesti ni stopinj razmišljajočih Tomažev, so le udarci železnih koles ob železne tračnice. Ljudje, ki potujejo po tej poti, ne potujejo, ampak se vozijo. Hitijo, zato ne morejo videti vsega tistega, kar vidi stric Tomaž, ki potuje peš. In zaželela si je Sanja tisti trenutek, da bi bila na domači postaji in da bi tiste pol ure do doma "potovala" peš.

Jože Urbanija

Pavlovi pismi Korinčanom

Korint

Korinta danes tako rekoč ni več, v Pavlovem času pa je bil eno izmed **večjih trgovskih pristaniških mest**, ki se je kosalo z Aleksandrijo, s Pirejem in z Ostijo pri Rimu. Imel je celo univerzo; pravijo, da je državljani Rimskega imperija, ki mu ni uspelo v Atenah ali na Rodosu, končal pa je študij v Korintu, imel s korintskega diplomu v Rimu zagotovljeno službo. Tudi prebivalstvo je bilo zelo raznoliko. Poleg Grkov so tam živeli Azijci, ljudje iz Egipta, Rimljani.

Apostol Pavel in Korint

V Korint je apostol Pavel prišel 54. ali 55. leta. Kakor ponavadi se je Pavel najprej obrnil na Jude in njim oznanjal evangelij približno poldrugo leto, nakar je odšel. Po njegovem odhodu so se med kristjani, ki jih je pridobil, **začele zdrahe, neke vrste strankarstvo**, ki je temeljilo na različnih pogledih na versko prakso Cerkve. To je apostola Pavla, po poročilu, ki ga je dobil iz Korinta v Efez, nagnilo, da je napisal prvo pismo Korinčanom, morda niti leto pozneje pa že drugo. V prvem pismu miri strankarstvo, ki se je pojavilo v Korintu, v drugem pa, ko so se po vmesnem posredovanju apostolovih pomočnikov Timoteja in Tita stvari očitno čisto umirile, predvsem spodbuja za življenje po veri in razlaga krščanske resnice.

Zadrega korintskih kristjanov in prvo pismo

Prvi korintski kristjani so bili, sodeč po prvem Pavlovem pismu, v zagati; različno so tolmačili predvsem vlogo zakonskega stanu. Je ta Bogu všeč ali ne, mu je ljubši samski stan in podobno. Zahajali so v obe skrajnosti, zato Pavel poskuša napraviti red in razločno pove, da je eno in drugo prav.

Druga stvar, ki je Korinčane zelo razdvajala, je zelo malenkostna. Šlo je za vprašanje uživanja mesa, ki je bilo darovano bogovom v poganskih templjih. Ker je bilo to meso darovano, se je, kdor ga je kupil, poistovetil s pogansko vero, v okviru katere je bilo meso darovano. Pavel je zato Korinčane svaril, naj tega mesa ne kupujejo, ker se s tem poistovetijo s pagani.

Naslednji problem Cerkve v Korintu je bil njihov način obhajanja evharistične daritve, agape. Kristjani tiste dobe so imeli namreč navado, da so pred mašo pripravili skupen obed. Za to je bil povsem praktičen razlog, da so namreč imeli spodoben obed tudi tisti, ki niso imeli sredstev, reveži. Ta običaj pa se je v Korintu izrodil v požrtiye in pijančevanje, ki so ga izrabili bogati, reveži, ki so bili na tej pojedinosti navzoči, pa so bili v vrsti zadnji. Za to zlorabo jih Pavel izredno ostro graja in svari. Je pa prav ta traktat v prvem pismu Korinčanom posebno za-

Cerkev "Očenaš" stoji na mestu, kjer je Jezus po izročilu naučil apostole to najlepšo molitev.

Kamniti vrč za obredno umivanje je držal 4 mere vode (80 do 120 litrov).

nimiv, saj edini poleg evangelijev prinaša Jezusove eharistične posvetilne besede.

V posebni zadregi so bili korintski kristjani glede vstajenja. Antični svet je imel o življenju po smrti zelo klavno mnenje. Kdor pozna zgodbo o Orfeju in Euridiki, ve, da so bile duše v podzemlju nekakšne mrzle, hladne megle, obsojene na životarjenje. Mizerna podoba življenja po smrti je bila vsidrana tudi med Korinčani. Apostol Pavel skuša to pojmovanje o posmrtnem življenju spremeniti, saj so bili tudi med Judi ljudje, ki v posmrtno življenje sploh niso verovali. Pavel jim razlaga tisti krščanski nauk, ki se ga tudi danes držimo, da je namreč vsa krščanska vera nesmisel, če ni vere v posmrtno življenje, da je vera v posmrtno življenje eden od temeljnih kamnov krščanske vere in tudi Pavlovega oznanila.

Iz Prvega pismu Korinčanom je vsem gotovo znana Pavlova hvalnica ljubezni. Slavospev ljubezni, ki ga vetjetno ni nihče prekosal. V 13. poglavju gre v hvalnici tako daleč, da obsoja celo vrhunsko socialno dejavnost in

samožrtovanje za brezpredmetno, če je storjeno iz kakšnega drugega nagiba in ne iz ljubezni.

Drugo pismo Korinčanom

Drugo pismo je po vsebini in Pavlovi intenzivnosti čisto drugačno od prvega. Zgleda, da je bilo v Korintu veliko kristjanov, ki so **prestopili iz judovstva**. Med njimi in kristjani iz poganstva je nastopila napetost. Judaisti so vnašali v krščansko vero stvari iz Stare zaveze. Poleg tega so počeli vse mogoče, da bi Pavla očrnili. Očitali so mu celo, da ni govornik. Šlo za to, da ga kot apostola diskvalificirajo. V drugem pismu zato Pavel brani predvsem svojo apostolsko službo in sebe kot zadnjega poklicanega med apostoli. Apostolstvo je po njegovem vzvišeno samo na sebi, ker ni poklic po človeški volji, ampak je to poklic od Boga.

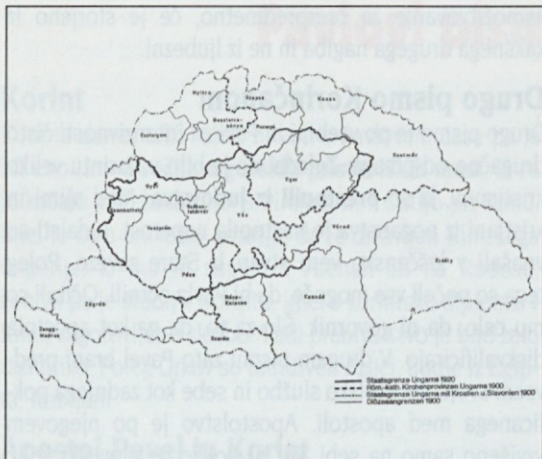
Ob teh dveh pismih je treba poudariti to, kar imajo še danes krščanske Cerkve za sestavni del svoje dejavnosti: oznanjati vero, deliti zakramente in skrbeti za socialno plat, socialne potrebe ljudi. Prav **sklepna prošnja** apostola Pavla v Drugem pismu Korinčanom, naj zbirajo sredstva za potrebne med seboj in potrebe drugih, revnejših Cerkva, je prvo razločno znamenje karitativne dejavnosti Cerkve. Da se stvar ne ustavi samo pri nauku, ampak, da morajo kristjani čutiti tudi z drugimi, ki jih morda niti ne poznajo. V teh pismih vidimo zasnovano za današnjo karitativno dejavnost. Niti Cerkev kot ustanova niti kristjan kot posameznik se tej dejavnosti ne sme odreči, saj tedaj Cerkev ne bi bila več takšna, kakršno je zasnoval Pavel na osnovi evangelija.

Iztok Kržič

Ko bi govoril človeške in angelske jezike, ljubezni pa ne bi imel, sem brneč bron ali zveneče cimbele. In ko bi imel dar preroštva in ko bi poznal vse skrivnosti in imel vso vednost in ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne bi imel, nisem nič. In ko bi razdal vse svoje imetje in ko bi žrtvoval svoje telo, da bi zgorel, pa ne bi imel ljubezni, mi nič ne koristi.

Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva, ni privoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli se pa resnice. Vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenese.

1 Kor 13, 1-7

Somboteljska škofija

S preureditvijo cerkvene uprave v avstrogrski monarhiji je pričela že Marija Terezija (1740-80). Na ozemlju današnje Madžarske je avstrijska cesarica v letih 1771-1777 ustanovila kar osem novih škofij. Leta 1777 je papež Pij VI. potrdil škofijo s sedežem v nekdanjem glavnem mestu rimske province Panonije Sabariumu, madžarsko Szombathely. Novi škofiji so bili dodeljeni deli škofij Győr (celotna Železna županija in Gorenje Prekmurje), Veszprem in Zagreb (ditrictus Transmuranus). Tako so prišli pod somboteljskega škofa tudi vsi prekmurški Slovenci. Po vizitacijskem zapisniku iz leta 1778 je bilo takrat v Prekmurju okoli 36.564 prebivalcev, od tega 26.757 katoličanov in 8807 evangeličanov in kalvincev. Nova škofija je bila podrejena metropoli v Ostrogonu (Esztergom).

Prvi somboteljski škof Janoš Szily (1777-1789) je tako začel s temeljito vizitacijo novoustanovljene škofije. Želel se je čim prej srečati s svojimi verniki in se seznaniti z razmerami v posameznih delih svoje škofije, ki jo je šele moral preoblikovati v novo cerkvenoupravno enoto. Leta 1778 je obiskal svoje slovenske prekmurske vernike in odločno podprl dekana soboške dekanije Mikloša Küzmiča (dekan 1777-1804) pri izdajanju knjig v slovenskem prekmurskem narečju. Škof Szily je med drugim sezidal tudi škofijsko palačo, bogoslovno semenišče in začel zidati stolnico (končana je bila leta 1821).

Združitev vseh prekmurskih Slovencev v eni škofiji je ugodno vplivala tudi v narodnem oziru. Nasproti raznarodovalnim težnjam (Győr, Veszprem, Zagreb) so imeli več odporne moči. Žal pa tudi Szilyjevi nasledniki niso imeli več takšnega razumevanja za narodne in jezikovne posebnosti svojih vernikov. Škof Böle je tako leta 1827 od župnikov narodnih manjšin zahteval, naj vplivajo na otroke, da se bodo čim prej naučili madžarščine. Proti koncu 19. in v začetku 20. stoletja pa se je raznarodovalni pritisk na Slovence še povečal. Slovenski duhovnik je bil praktično še edini, ki je s slovensko pridigo in veroukom v cerkvi vzdrževal narodno zavest prekmurskih Slovencev.

Razpad avstrogrske monarhije po prvi svetovni vojni in oblikovanje novih državnih meja po trianonski pogodbi leta 1922 je imelo za posledico tudi delitev somboteljske škofije. Za dele győrske in soboteljske škofije, ki so prišli pod Avstrijo, je bila ustanovljena posebna apostolska administratura Burgenland, ki je bila leta 1960 povzdignjena v škofijo Eisenstadt (Železno). Vanjo so bili vključeni tudi Porabski Slovenci v dekaniji Modinci (Mogersdorf), in sicer v župnijah Čopinci, Veliki Dolenci, Ženavci (Jennersdorf), Stankovci (Neumarkt), Sui Mlin (Windisch Minihof), Straža in Dobra (Neuhaus).

Prekmurje, ki je z novimi državnimi mejami prišlo pod Jugoslavijo, je najprej cerkveno upravljal še somboteljski škof J. Mikes (1911-1930). Za svoja generalna vikarja je imenoval Janoša Slepeca za soboško in Florijana Strausza za lendavsko dekanijo. Prvega decembra 1923 je bil za apostolskega administratorja Prekmurja imenovan lavantinski škof Andrej Karlin. V somboteljski škofiji so ostali Slovenci v dekaniji Monošter (Szentgotthard), in sicer v župnijah Štefanovci (Apatistvanfalva), Gornji Senik (Felsősözlönök) in Dolni Senik (Alsosözlönök). Pod upravo somboteljskega škofa Jožefa Grösza je prišlo Prekmurje še v času madžarske okupacije med drugo svetovno vojno (od 1. januarja 1941 do 1. septembra 1946).

Pomebnejši somboteljski škofje so bili še kardinal F. Herzan (1799-1804), L. Somogyi (1806-1822), G. Balassa (1844-51), F. Szechny (1852-69). Škofija danes obsega 4.660 km² in ima 408.700 prebivalcev, od tega 319.279 katoličanov, razdeljena pa je na 176 župnij.

France M. Dolinar

Delo na dolgi rok

Politika je v marsičem odločilen dejavnik v življenju družbe, še zlasti ker piše zakone za vse državljane in tako oblikuje našo sedanost in prihodnost. Poslanci delujejo skladno s svojo moralo in velikokrat le po svojih interesih. Kakšna je morala večine v našem parlamentu, so nam povedali poslanci, ko so sredi decembra zavrnilo Resolucijo o protipravnem delovanju komunističnega režima in Predlog zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima. V tem so sledili navodilom predsednika države, ki je takoj po izvolitvi odločno **stopil na stran pridobitev revolucije** in zavrnil vsakršno kritično obravnavo obdobja, ko je partija nasilno in totalitarno gospodovala pri nas. Večina v državnem zboru je s tem dejanjem razodela, da jo je neozdravljivo zadela moralna kap, da ne razlikuje ne med zločinom in poštenim delovanjem ne med totalitarizmom in demokracijo. Da ne bi ljudje videli teh **od moralne kapi zadetih poslancev**, je nacionalna televizija ustavila prenos parlamentarne razprave. Kot v dobrih starih komunističnih časih je bila ljudem odvzeta najbolj temeljna pravica: pravica do objektivne in vsestranske obveščeniosti. Politično bo zato ozračje v novem letu 1998 v marsičem spominjalo na tisto pred deset in več leti.

Vse ni izgubljeno, še je upanje, dokler je med ljudmi živa in pogumna moralna zavest.

Toda naj bo danes politika še tako pomembna in drži v rokah številne vzode družbenega življenja, pa je prav morala tista, ki nazadnje ocenjuje njeno delo, jo potrjuje ali pa ji odvzema legitimnost. Zato ne preseneča, da so se po teh žalostnih dogodkih v državnem zboru oglasili razumniki iz kroga Nove revije in izrekli ostro moralno obsodbo poslancev. V listini z naslovom Odgovor 1997 so zapisali: "Zahtevamo, da državni zbor RS odločno in z razločnimi besedami obsodi delovanje komunističnega totalitarnega režima v Sloveniji in s tem jasno razmeji demokracijo od totalitarizma." Vse ni

izgubljeno, še je upanje, dokler je med ljudmi živa in pogumna moralna zavest.

Slovenski škofje so na prvo adventno nedeljo objavili pastirsko pismo, v katerem napovedujejo sinodo Cerkve na Slovenskem. **Sinoda** je grška beseda, ki pomeni skupna pot, in na tako skupno pot za Kristusom vabijo nasledniki apostolov vse slovenske katoličane. Gre za to, da bi spet postavili v središče svojega življenja in hrepenenja tisto ljubezen, s katero Bog ljubi vsakega človeka. Iz take ljubezni se poraja nov pogled na človeka in družbo, iz take ljubezni izvira ustvarjalna dejavnost v medsebojnih in družbenih odnosih. Na taki ljubezni raste moralna zavest in odgovornost, ki zna ločiti med hudim in dobrim, med zločinom in dobrim dejanjem, med krivico in pravico...

Cerkev ne stavi na politiko.

Stopiti skupaj z drugimi na pot za Odrašenikom je dejanje srca in pameti, je dejanje, ki ga zmore človek, ki bi rad po Božje ljubil sočloveka. Taka ljubezen pa je zahtevna, saj ne gre v prvi vrsti za intimno dogajanje, ampak za družbeno udejanjanje, za spreminjanje sebičnih medčloveških in družbenih odnosov. Gotovo je to dolgoročno skupinsko delo in spreobračanje, o tem ni dvoma, pa vendar je to veliko bolj pomembno in usodno kakor vsa politična moč. Zato **Cerkev ne stavi na politiko** "naših" poslancev, temveč na Duha, ki vse oživlja in dela novo. Njeno upanje je dolgoročno in delovanje globoko pri koreninah človeškega. Zato ji eni očitajo, da je premalo navzoča na političnem odru in pričakujejo od nje natančna navodila, kaj naj storijo, drugi pa ji nasprotno očitajo, da se meša v politiko, ko spregovori o moralnih in človeških vprašanjih. Vendar ni njena naloga, da bi (u)stregla temu ali onemu političnemu taboru, **ampak da nadaljuje Odrašenikovo poslanstvo** v prid vsakega človeka in vse družbe. Bolj ko bo nagovorila vsakega v tem, kar je v njem Božjega, več upanja je tudi za Slovenijo, da bodo v državnem zboru končno sedeli ljudje, ki bodo svoja dejanja presojali v luči občečloveške morale in ne proti njej. Gledano s tega vidika, je treba priznati, da ima Cerkev dolgoročno pomembno politično vlogo, zato jo besno napadajo in blatijo vsi, **ki se bojijo moralne preнове v deželi** in s tem tudi razkritja svoje moralne golote.

Drago Ocvirk

Slovenci po svetu in slovenska sinoda

Kristjani smo povabljeni k premišljevanju in javni razpravi

Cerkev na Slovenskem se želi ob koncu drugega tisočletja po Kristusovem rojstvu notranje prenoviti. Zaveda se poslanstva okrepiti med vsemi ljudmi naše domovine zavest, da je vse dobro v zgodovini božji dar in da tudi v prihodnosti ne more biti pravega veselja nad življenjem brez tesne povezanosti človeka in naroda z Bogom. Zato nas škofje vabijo k sinodi s pobudo: Izberite življenje!

Kristjani smo povabljeni k premišljevanju in javni razpravi, da skupaj pretresemo vrednost našega življenja in odločno zastavimo svoje moči, da naše življenje in življenje ljudi okoli nas postane bogatejše, bolj izdatno, bolj polno. Za bolj pristno življenje v domovini in med Slovenci zunaj njenih meja smo in moramo biti zainteresirani tudi Slovenci po svetu. Kakovost življenja ni odvisna samo od uspešnosti posameznika, ampak od medsebojnih odnosov in medsebojnega sprejemanja. Razprava o kakovosti življenja bo obravnavala tudi razmere in odnose med domovino in Slovenci po svetu. K njej so povabljeni vsi rojaki po svetu.

O čem bomo razpravljali? Katere so teme za pogovor? Za vso Slovenijo jih pripravlja tajništvo sinode, ki dela že od oktobra lani. V našem glasilu pa želimo odpreti nekaj tem, ki naj bi spodbudile pogovor med slovenskimi izseljenci.

Izhodišča za razpravo bodo morala upoštevati naše izseljensko stanje. Nekaj misli o tem:

- izseljevanje je dve zadnji stoletji močno poseglo v življenje slovenskega naroda in Cerkev
- odločitvi za izselitev iz domovine vedno botrujejo težke razmere v domovini
- živeti na tujem je samo po sebi težko, zlasti zaradi drugačne kulture in vrednot
- povojno izseljevanje je pogojeno z nasiljem in težkim bremenom komunizma
- komunizem je usodno razdelil Slovence tako v domovini kot na tujem
- needinost med Slovenci na tujem še veliko bolj uničuje narodne in duhovne vrednote, ker so te skupnosti majhne. Zato je treba oceniti negativni vpliv komunistične dobe za izseljenstvo.

Današnji čas in razmere narekujejo nekaj korenitih sprememb v razmerju domovina - izseljenstvo in izseljenstvo - domovina. Spremembe so potrebne na obeh straneh: v domovini in med izseljenci.

Predlogi za pretres in iskanje najpotrebnejših nalog Cerkev v domovini:

- zavest, da je izseljenstvo pomemben del narodnega telesa in cerkvenega občestva, je v slovenski javnosti šibka
- Slovenci po svetu imamo potrebe, za katere tudi na cerkveni ravni v domovini ni pravega partnerja, ki bi jih pomagal učinkovito reševati
- potrebujemo nekaj tega, kar je nekdaj delala Rafaelova družba. Delo te ustanove, ki je popolnoma pozabljeno, je treba pred slovensko javnostjo prikazati in ovrednotiti. Spet naj se ustanovijo župnijski odbori Rafaelove družbe in naj navezujejo stike z izseljenci iz svoje župnije. Vsi podatki naj se zbirajo v osrednjem uradu Rafaelove družbe.
- obnovi in poživite naj se delo medškofijske komisije za izseljence; člani te komisije naj imajo stalno mesto v škofijskem pastoralnem svetu.

Naloga do domovine imamo tudi slovenski kristjani na tujem. Predlogi za pretres naših nalog:

- stik z domovino, s svojo rodno župnijo (tudi če je to rojstna župnijska staršev) je nujno potreben
- zaničevanje lastnega kulturnega izvora je za zrelo človeško in krščansko osebnost pogubno.
- sami moramo obveščati osrednjo ustanovo Rafaelove družbe o vseh potrebah, ki jih imajo naše skupnosti, ne smemo čakati, da nas bo kdo opazil.
- ker Cerkev na Slovenskem še nima urejenega svojega statusa v slovenski državi in ker nima finančne podlage za normalno delovanje, morajo izseljenci vsaj nekaj časa poskrbeti za financiranje Rafaelove družbe.

To je le nekaj idej, s pomočjo katerih bi lahko po naših farah skušali iskati večjo odgovornost med seboj. Če nas slovenski škofje povabijo, naj se pridružimo skupnemu prizadevanju, da bi bilo v prihodnosti bolje med nami, tedaj je prav, da postorimo, kar znamo in zmoremo. Naj bo slovenska sinoda naloga tudi za vse nas. Izberimo tudi sami življenje s tem, da bomo napravili potrebne korake, ki bodo nam in znanec omogočili boljše in lepše medsebojne odnose in polnejše življenje.

Življenje ni črno-belo

(Odlomki iz razmišljanja Zmage Kumer)

Dve značilnosti zaznamujeta naš čas: velika neučakanost in velika nestrpnost. Vzrok za obe vidim v tem, da se je človek popolnoma oddaljil od narave in njenega Starnika ter v središče sveta postavil sebe in dosežke svojih rok. Ker ga čedalje bolj obdajajo samo predmeti, ki jih je izdelal sam, ne zna več čakati na rast kakor narava, ampak hoče vse takoj, zdaj. Ali ni res, da se nam vedno strašno mudi? Noben avto ni dovolj hiter in napisati pismo je nemogoče, raje telefoniramo. Če pa že kaj napišemo, spet ne moremo počakati, da bo prišlo jutri s pošto, ampak moramo poslati faks.

Kdor pa živi z naravo kakor kmet, ve, da seme, ki ga je dal v zemljo, počasi klije, da potrebuje čas za rast in da je treba na žetev počakati. Drevo potrebuje leta in desetletja, da zraste do polne višine. Vsa živa bitja potrebujejo daljši ali krajši čas od spočetja do rojstva in do polne odraslosti. Tu se ne da prehitovati. Pa tudi za božje mline vemo, da počasi meljejo.

Koliko gorja lahko naredi prehitro, v jezi izrečena beseda! Dan za dnem beremo o smrtnih žrtvah na cesti zaradi prehitovanja, o ranjenih v pretepu zaradi takojšnjega medsebojnega obračunavanja. Če bi znali počakati, jezo prespati, ne takoj planiti, majčkeno potrpeti drug z drugim, bi se nemara izognili zakonskim ločitvam, družinskim razvalinam. Najbrž bi bilo tudi manj obračunavanja med narodi. Če bi znali počakati, bi morda lažje delali za mir v sebi, med ljudmi, v svetu in bili deležni blagra, obljubljenim tistim, ki delajo za mir. Koliko strupa je pomešanega v tiskarsko črnilo!

Ni mogoče živeti, če gledaš v sočloveku le sovražnika, ki te ogroža, ker pač drugače misli. Življenje ni črno-belo! Povsod so ljudje dobri in slabi. Ali je res nemogoče na ljudi okrog sebe gledati z malo dobrohotnosti, verjeti, da je v vsakem tudi nekaj dobrega?

Ko sem bral razmišljanje ugledne Slovenke Zmage Kumer, se mi je porajala misel: glej ženi, ki ima bogate osebne izkušnje, so te misli zelo pomembne. Z njimi nam želi nekaj dobrega.

Danes je toliko utrujenih obrazov, ugaslih oči, toliko izčrpanih ljudi. Ko pridejo zvečer domov, jih je komaj

mogoče še nagovoriti. Njihova duša je pobita, njihovo srce zaskorjeno in okamenelo. Potem se začne večerna televizija. Toda srce ostane topo, otrplo in omotično.

Zaradi tega ljudje trpijo in iščejo mik, ki bi jih še enkrat privedel do svežosti in veselja, k živahnosti. Rezervirajo si potovanja v daljne dežele, drviyo po avtocesti, iščejo pustolovščine v novih odnosih. Menijo: "Moram gledati nase in se varovati, sicer bom izgubil še zadnji ostanek svoje življenjske moči." Sezidajo si varovalni zid okrog sebe. Nočejo se izčrpati za druge. Nasprotno. Upajo na novo moč, s tem da si vzamejo vse, kar le morejo doseči: stvari in ljudi, zabavo in spremembo. Toda njihova duša ostaja čedalje bolj revna. (Herbert Madiger)

Kaj naj vam k vsem tem mislim še rečem? Nikomur ni prizaneseno. Takih in podobnih težav ima vsakdo na pretek. Ker je to osebno stanje, mora vsakdo sam najti pot in rešitev, če si želi dobro. Nihče se ne more za drugega odločiti, lahko mu le pomaga. Nihče ne more komurkoli kaj vsiljevati. Svoboda je nekaj najbolj prvinsko osebnega. Lahko pa drug drugega spodbujamo, se med seboj vabimo, izkažemo znamenja spoštovanja in solidarnosti. In spet vprašanje: kdo mi bo to tudi dal, saj vsi le pričakujejo. Pomemben je rek: Nihče ni tako bogat, da ne bi še kaj potreboval in nihče ni tako reven, da ne bi mogel še kaj dati.

Joško Bucik

Rekli so...

dr. Jože Pučnik, MAG 1/98

Demokracija ni samo stvar prepričanj ljudi, temveč tudi izraz spleta določenih struktur, ki realno obstajajo. Govorim o temeljnih znakih pravne države, njenega delovanja, razreševanja konfliktov... Sodni sistem je pri nas na psu. Da je treba čakati tri do pet let, da se določen spor uredi z avtoriteto države, je znamenje, da nimamo pravne države. Imamo tudi celo vrsto socialnih problemov, ki jih Slovenci prej nismo bili navajeni. Še vedno so npr. podjetja, ki ne plačujejo v polni meri dogovorjenih plač. Imamo skupine prebivalstva, ki niso socialno zavarovane, nekatere celo odpovedujejo zavarovanje. Nimamo delujočega sindikalnega gibanja. Sindikati so šibki...

... obstajajo tudi močni...

Ti pa so kompromitirani po svojem izvoru, so nejasni v svojih postavkah, pripravljeni na gnile kompromise, ki pomenijo v bistvu izdajo temeljnih, evropskih načel sindikalnega gibanja.

Poglejte civilno gibanje: civilna družba je šibka, premalo izrazita. Ne vstane, če se nekaj zgodi, ne reagira, temveč je potopljena v neko letargijo. Prevladuje mentaliteta, da so vsi enaki, zaslediti je resignacijo, kot da ni mogoče nič več narediti ali da je bolje, da nič ne rečeš, saj so posledice lahko negativne. Torej je tu bojazen, strah. Oboje pa kaže pomanjkanje civilnega poguma, ki je spet eden od temeljev delujoče demokracije.

Kaj je bil vzrok, da je intelektualni krog, ki je v zadnjih letih deloval nekoliko nemočno, da ne rečem slabokrvno, vnovič zmogel zbrati tolikšen potencial, da se je poenotil v skupni točki in tudi dokaj jasno napovedoval, da ne namerava odnehati?

Leta 1990 so bile ocene, kako se bo zgodil mišljenjski premik v naših glavah, zelo različne. Zdaj smo uvideli, da se premik dogaja strašno počasi. Imamo velike skupine prebivalstva, ki se niso prav nič kompromitirale v prejšnjem režimu, normalno so delale, a imajo kljub temu še naprej zmedeno predstavo, da je komunizem nekaj pozitivnega, da je vrednota sama po sebi - da ni nekaj, kar bi lahko enačili z nacizmom ali fašizmom. In na to zmedo v glavah ljudi kakor tudi v interesnih klikah se seveda politično igra. Dober primer so bivši borci, partizani, ki se jih zlorablja, da hote ali nehote podpira-

jo tiste, ki so njihovo delo pravzaprav zlorabili ali pa tako sprevrgli, da danes lahko govorimo o nedvomnih zločinih v določenem obdobju.

Za to zmedo v glavah je odgovoren tudi parlament, ki na tem področju doslej še ni izrekel jasne besede. Nimamo niti enega uradnega dokumenta slovenskega parlamenta, v katerem bi bil komunizem obsojen kot totalitaren režim. In zato mislimo, da moramo začeti pri teh, splošnih stvareh. Reči moramo bobu bob. Sistemu kot takemu moramo torej reči ne, ga oceniti kot totalitarnega - če smo se odločili za demokracijo. Ali pa smo se odločili za neko mešano obliko, o kateri kot o eni od nevarnosti govori tudi resolucija evropskega sveta št. 1096, namreč za mehko obliko totalitarnega družbenega povratka.

Tu je torej treba začeti čisto načelno. Komunizem ni bil plod nekaj spodrslijavev funkcionarjev, temveč je bil koncept urejanja družbe, ki je v svojem temeljnem teoretičnem načelu privolil v nasilje proti drugemu razredu - ki ga je mogoče, dovoljeno uničiti z nasiljem. Iz tega so se potem razvili konkretni realsocialistični sistemi, ki so kršili temeljne človekove pravice, ki so bili gospodarsko neučinkoviti in ki so kljub razglašanju težnje po enakopravnosti uveljavljali ostre socialne in materialne razlike med posameznimi skupinami prebivalstva.

Kaj se sedem let po tem de facto dogaja v t.i. demokratičnem bloku, ki naj bi bil politični nosilec demokratične pobude, da se je morala pobuda preseliti nazaj na civilno področje? Dr. Zagožen je v intervjuju Mag obtožil, da je kriv, ker ne podpira koalicijske politike SLS, ker ni podprl Janeza Podobnika, češ da je s tem delal proti pomladi. To naj bi veljalo za vse, ki mislijo drugače. Pojavljajo se različne ocene...

Pobuda se je znova preselila na civilno področje, ker je prevladala ocena, da so današnje razmere zelo podobne tistim konec osemdesetih let. Pomladni politični blok je nemočen, kar se je pokazalo v njegovi nezmožnosti, da bi se dogovoril za skupno akcijo. Vzroki so deloma osebne, predvsem pa konceptualne narave. Zlasti bi poudaril, da dobršen del teh politikov ni dojel, za kaj pravzaprav gre, ponavlja se zgodba iz Demosa v njegovih dobrih časih. Ne gre samo za prevzemanje oblasti, temveč za prenovo in pomladitev slovenske države, tako mlade in obenem že tako stare. Treba jo je torej pomladiti.

In če se prestavi težišče na trditev, bolje je sodelovati, ker lahko vsaj nekaj uveljaviš, se pozablja na temeljno spoznanje, da s tem pomagaš tistim, ki prevladujejo v paketu oblasti. In če pomagaš njim, se - to velja za ljudsko stranko - vse bolj oddaljuješ od svojega programa. Takšno izkušnjo imamo tudi socialdemokrati, tega se dobro zavedam, morali so jo doživeti krščanski demokrati... Po vseh dogodkih bi lahko dojeli, da gre pravzaprav za to, da v sklopu silnic oblasti s konflikti znotraj koalicije in z grožnjo, da boš iz nje izstopil, ne moreš ničesar doseči. Grožnjo o izstopu iz koalicije SLS ponavlja že skoraj vsak teden. Ničesar ni mogoče doseči, če voz, ki ga sam podpiraš in porivaš, pelje v smer, ki jo določa večina v oblastnem sklopu. In to je LDS.

Da ne gre za proklamirane programske težnje, se je pokazalo pri vrsti glasovanj. Vemo, da je LDS, čeprav je imela že drugič svojega predsedniškega kandidata, podprla starega. Ko gre za ključna glasovanja v parlamentu, Pahorjeva stranka, denimo, potegne z LDS, čeprav je v opoziciji in glasno kritizira pozicijo. Za proklamiranimi cilji se skriva splet interesov, ki je politično zelo močan. SLS se ne zaveda, da v bistvu pomaga potiskati voz, ki razvoj slovenske države oddaljuje od programa pomladnikov in s tem tudi od njihovega lastnega programa. To lastno odtujitev bodo morali doživeti na svoji koži. In bojim se, da se bo to zgodilo.

Nemoč slovenske pomladne politike je v veliki meri motivirala del intelektualcev, da se pravzaprav vračamo k metodam predpozicijskega delovanja.

Ta nagovor bo neposreden, v obliki pobiranja podpisov. Jih pričakujete veliko?

Akcija je dolgoročna, podpise bomo zbirali več mesecev. Mislim, da jih bomo zbrali veliko.

Kaj boste storili z njimi?

Izročili jih bomo parlamentu. Morda v vednost še komu drugemu, prvi pa je vsekakor slovenski parlament.

Zapisali so...

Anton Stres, DRUŽINA 2

Potem ko se je celo predsednik države neobičajno ognjevitno angažiral v boju proti tako imenovanemu lus-tracijskemu zakonu, je postalo jasno, da niti zakon niti

resolucija, s katero naj bi obsodili komunistični totalitarizem, v sedanjem državnem zboru ne moreta biti izglasovana. Predlogu resolucije o protipravnemu delovanju komunističnega totalitarnega režima ne more nihče očitati protiuustavnosti in ji tudi ne. Je samo moralna obsodba minulega nelegitimnega komunističnega režima, pa ni bila izglasovana. Kar zadeva sam predlog zakona, so očitki o protiuustavnosti seveda samo izgovor. Koliko pomanjkljivih in neustavnih zakonskih predlogov pride v parlament; naloga razprave v državnem zboru je ravno v tem, da zakon izboljša. Naš parlament je celo že izglasoval nič koliko zakonov, ki so bili v posamičnih členih protiuustavni. Ne pravim, da kakšen člen predloga Zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima ni morda protiuustaven. Toda tedaj ga je pač treba odstraniti ali popraviti. Dejanski razlogi za to, da niti resolucija niti predlog zakona nista bila sprejeta v razpravo, so nekje drugje. Tega seveda nihče od prizadetih ne bo priznal. Predloženi besedili bi namreč preveč ogrozili nedemokratsko pridobljene privilegije, ki jih še danes uživajo ljudje, ki so v nedemokratskem in totalitarnem režimu imeli odgovorne položaje in so bili njegovi stebri. Te sile še danes obvladujejo slovenski politični oder in zakulisje ter se bodo z zadnjimi močmi borile, da se v parlamentu ne bo izglasovalo nič takega, kar bi lahko postavilo njihove posebne ugodnosti v nevarnost.

Slovenski parlament lahko ne izglasuje, da je bil komunistični režim totalitaren in zato nelegitimen. Toda ta je to kljub temu bil. Francetu Prešernu mnogi njegovi sodobniki niso priznavali pesniškega genija. Toda s tem niso oblatili njegovega genija, ampak sami sebe. Jožeta Plečnika so v prejšnjem režimu prezirali. S tem niso osramotili njega, ampak sebe. Celo mater Terezijo so pri nas nekateri hoteli oblatiti, a so najprej oblatili sebe. Kar je res in kar je prav, tega ni mogoče spremeniti. Resnica govori sama zase. In enako velja za zlo in za hudobijo. Če zločina nočemo obsoditi, bo obsodil on nas. In to se je zgodilo v našem parlamentu. Toliko slabše zanj in za tiste, ki stojijo za njim.

Podobno velja za odprta vprašanja v odnosih med državo in Cerkvijo, posebno še, kar zadeva nesrečne gozdove ljubljanske nadškofije. Tukaj sta zgodovinska in pravna stroka že zdavnaj povedali svoje in najvišja pravna avtoriteta v naši državi je tudi že zdavnaj odločila, da je Cerkev upravičena do celovite poprave krivic in škod. Naša Cerkev ima za seboj tudi Parlamentarno skupščino

Sveta Evrope, ki v točki 11 svoje resolucije o odpravi dediščine komunističnega totalitarnega režima posebej naroča, da je treba tudi Cerkvam v celoti in v naravi vrniti njihovo premoženje. Ampak vse to ne gane nekaterih naših gozdarskih in lovskih lobijev, ki že imajo in tudi želijo ohraniti koristi od lastnine, ki je bila nelegitimno odvzeta Cerkvi. Imajo dovolj politične moči, da si mislijo, da bi kljub jasnim pravnim načelom uplenjeno mogoče pa le obdržali. To je dejansko ozadje vseh napadov na katoliško Cerkev pri nas: pohlep po njenem imetju. Vse drugo je drugorazredno. Če bi namreč tega ne bilo, bi se že zdavnaj lahko domenili.

Zavedati pa se moramo, da to ni tisto, kar teži dobršen del naših državljanov. Njihova skrb ni, ali bodo lahko na kakem zemljišču, ki je nekoč bilo cerkveno, obdržali svojo počitniško hišico ali celo "dačo" in ali bodo lahko hodili na lov v gozdove, katerih lastnica bi utegnila biti kakšna cerkvena pravna oseba. Nje teži, kako bodo preživeli in kako bodo v vedno bolj dragi državi lahko poskrbeli za svoje otroke. Naša Cerkev mora še bolj jasno in zgovorno kot doslej stopiti na njihovo stran, in če se poteguje za vrnjeno imetje, je to zato, da bo lahko njim priskočila na pomoč. Vzemimo samo primer. Šole, ki jih bo znanost, začeniši z gimnazijo v Mariboru, ustanavljala Cerkev, bo po volji nove šolske zakonodaje država financirala samo 85 %. Drugo bodo morali plačati starši. To pomeni, da najbolj revni svojih otrok ne bodo mogli pošiljati v te šole. To tudi pomeni, da najbolj revni katoličani ne bodo mogli uresničiti svoje pravice, ki jim jo zagotavlja Evropska konvencija o spoštovanju človekovih pravic, da svojim otrokom zagotovijo tako vzgojo in izobraževanje, ki bo v skladu z njihovim krščanskim prepričanjem. Ali naj Cerkev privoli v to, da

bo njeno vzgojno-izobraževalno delovanje samo za petičneže? Če Cerkev ne bo organizirala svojega vira štipendij, ne bo mogla vsaj malo popraviti te krivice in diskriminacije, ki jo vpeljuje nova liberalna in laicistična država, ki hoče ohraniti monopol tudi na področju vzgoje in izobraževanja.

Marjana Smolnikar, DEMOKRACIJA 52

Da ima v Sloveniji nekdanja partijska elita tudi sedem let po svojem sestopu z oblasti še vedno politični monopol, dokazuje na eni strani vnovična izvolitev zadnjega "šefa" centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Milana Kučana za predsednika države, na eni pa dejstvo, da so v državnem zboru poslanci, ki menijo, da slovenski komunistični režim ni bil totalitaren in zločinski, da ni kršil človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v večini. V nasprotnem primeru bi parlament sprejel resolucijo o razgradnji totalitarnega sistema, predloga zakona o lustraciji pa ne bi "a priori" zavrnili. Če bi bila slovenska družba res na pravi poti v demokracijo, njen predsednik pa v resnici demokrat, potem se Milan Kučan v decembrskem pismu poslancem ne bi upr očitku predlagateljev resolucije in zakona, da je bil prejšnji komunistični sistem totalitaren in ni spoštoval človekovih pravic. Kučan v pismu ne bi zapisal, da lustracijski zakon ne bi bil legitimen, niti če bi ga sprejelo najvišje zakonodajno telo v državi. Ker pa je to zapisal, je dokazal, da tako lahko presojava le tisti politiki, ki v duhu totalitarizma, iz katerega so zrasli, razmišljajo in delujejo tudi v demokraciji.

Na stanje v slovenski družbi in politiki, v kateri je še vedno čutiti zadah po preteklosti, so se še enkrat oglasili slovenski razumniki in v javnost poslali Odgovor '97. V njem so med drugim zapisali: "Krivice niso popravljene, premoženje prehaja v last ljudi kontinuitete, isti ljudje pa s pomočjo občil povsem nadzorujejo javno življenje. Prav hujskaški medijski odmevi na Uro evropske resnice in na predloženo resolucijo, zamolčevanje vsebine Resolucije 1096 Sveta Evrope in ne nazadnje pomanjkljivo in tendenciozno poročanje o parlamentarni razpravi dokazujejo, da smo v Sloveniji vsak dan dlje od ukrepov za razgradnjo totalitarnega režima in vsak dan bliže popolni vladavini nosilcev njegove kontinuitete. Zato so zahtevali, da državi zbor odločno in z različnimi besedami obsodi delovanje komunističnega totalitarnega režima v Sloveniji in s tem jasno razmeji demokracijo od totalitarizma.

A N G L I J A

Božični in novoletni prazniki so že za nami. Od nekdaj določeni in že tradicionalni vsakoletni župnikovi **adventni obiski rojakov** po Angliji in Walesu so v preteklem adventu potekali po običajnem vrstnem redu. Najprej so prišli na vrsto rojaki v Walesu z župnikovim obiskom in slovensko mašo v Aberdareju. Nato sta sledila adventna obiska v Chapel Endu za rojake iz Nuneatona, Coventryja in Birminghama ter v Derbyju za slovenske rojake v delu Robin Hoodove srednje Anglije. V soboto in nedeljo, za četrto adventno nedeljo, pa pridejo na vrsto rojaki v severni Angliji, ki žive v Leedsu in okolici ter v Bradfordu z okolico. Obisk tokratnih adventnih srečanj je bil kar zadovoljiv kljub številnim boleznim, ki tarejo naše starejše rojake.

S slovensko skupnostjo iz Derbyja in okolice smo se ob adventnem srečanju že skoraj dogovorili za prihodnji **Slovenski dan**, ki naj bi bil na predzadnjo nedeljo v maju (24. maja), ker ji sledi ponedeljkov dela prosti dan (Spring Holiday). To naj bi se zgodilo ob gostovanju cerkvenega pevskega zbora iz frančiškanske župnije v Novem mestu na povabilo mesta Nottingham. **Novomeščani** s svojim županom naj bi bili naši gostje pri slovenski maši v cerkvi sv. Jurija (St George and All Soldier Saints, Village Street, Old Normanton), kjer se običajno zbiramo k slovenskim mašam. Po maši bi imeli koncert

kar v cerkvi. Temu bi sledilo srečanje v župnijski dvorani ob zvokih slovenske pesmi in instrumentalnih melodij.

Po adventnih obiskih je sledilo praznovanje Gospodovega rojstva. Po že ustaljeni navadi je bil naš župnik tudi tokrat povabljen na **BBC** - slovensko oddajo, kjer je imel kar **dva govora**: na sveti večer in na božični dan. S slovensko skupnostjo pa je obhajal sveti večer v Bedfordu. Ob majhni udeležbi slovenskih rojakov pri tako lepem in slovesnem bogoslužju pa je v Bedfordu vedno razveseljivo, da manjkajočo vrzel zapolnijo številni angleško govoreči prijatelji in ljubitelji našega bogoslužja na sveti večer. Teh je pri slovenski božični maši v Bedfordu iz leta v leto več, ker jim je **slovensko praznovanje** božičnih skrivnosti očitno všeč. Škoda, da nekateri tam živeči rojaki, ki bi sicer mogli priti k naši maši, te za njih edinstvene prilike ne izkoristijo, čeprav radi in pogosto prisegajo na slovenstvo.

Božična dnevna maša je bila v Londonu v naši kapeli. Z rojaki na severu Anglije pa je naš duhovnik obhajal slovenski božič na praznik

sv. Štefana v Rochdaleu ob petju tamkajšnjega, že dokaj okrnjenega, slovenskega pevskega zbora.

V Našem domu tudi čez praznike ni manjkalo gostov. Za zelo prijetno praznično razpoloženje sta poskrbela **frančiškanska duhovnika**: naš dobri in zvesti prijatelj pater **Franci Pivec** in komisar Svete dežele v Sloveniji, pater **Peter Lavrih**. V Londonu sta prispela na god sv. Štefana, ko je bil naš župnik pri rojakih v Rochdaleu. Opravila sta slovesno bogoslužje v kapeli in nato še vsak dan maševala za potrebe naše misije. Pater Franci je še posebej zaslužen pri knjigovodstvu naše misije, saj je v času svojega kratkega bivanja v Domu dokončal in uredil celotni obračun finančnega stanja misije v letu, ki je minilo. Naš župnik je bil zelo vesel njunega obiska in hvaležen patru Franciju za vso velikodušno pomoč.

Tudi tokrat ne moremo mimo razveseljivega uspeha in priznanja "naše gore lista". Komaj 17-letni **Matthew Atherton**, vnuk naših rojakov Jožeta in Marije (roj. Metelko) Grkman iz Haslingdena nad Manchesterom, se je pojavil na straneh Lancashire Evening Telegrapha kot

V Našem domu v Londonu smo se zbrali v kapeli ob jaslicah.

Ivan Novak (tretji z leve v zadnji vrsti) ob svoji 70-letnici s sorodniki in prijatelji

izreden mladi talent na področju aeronavtike. Kot tak je bil izbran v državnem razpisu med tisoči mladih in prištet h komaj 150 študentom štipendistom **RAF** (Royal Air Force). "Ni čudno," je rekla časnikarjem njegova mamica Roža, "vedno se je zanimal za letala in njegov dedek je bil nekoč pri RAF-u. Že kot otroka so ga navduševala letala. Ponosni smo na to, kar je dosegel. Vem, da bo dobro delal." Tudi mi vsi mu želimo polno nadaljnjih uspehov.

IVAN NOVAK - sedemdesetletnik

Ooktobra je v krogu svoje družine in prijateljev obhajal 70-letnico življenja Ivan Novak, dobri in zvesti član naše katoliške skupnosti, ki prihaja k slovenski sv. maši v župnijsko cerkev sv. Ane v Nuneatonu (Chapel End). Tam naš Ivan redno pomaga tudi pri angleški službi božji kot nedeljski mežnar in zakristan.

Rodil se je 15. oktobra 1927 v Čakovcu (Medjimurje) v dobri krščanski družini. Po vojni vihr se je znašel v Avstriji, kjer je v Beljaku vstopil v službo angleške vojske. Le-

ta 1948 pa je odšel v Anglijo. Najprej se je nastanil v Cambridgeu. Večino svoje delovne dobe je delal pri prvi pomoči v rudniku v Arleyju (v srednji Angliji). Prejel je celo srebrno in bronasto **medaljo** kot priznanje za svojo sposobnost in požrtvovalnost v reševalni službi.

Poročil se je leta 1953 v župnijski cerkvi Our Lady of the Angels (Nuneaton) s simpatičnim angleškim dekletom **Phylis**, ki mu je postala dobra in zvesta žena ter skrbna mati njune lepe družine. Vedno ga rada spremlja s svojimi otroki, in sedaj tudi z vnuki, k

vsakokratni slovenski maši v Chapel Endu. Pred leti (1985) se je Ivan upokojil, kljub temu še vedno, z veseljem in zvestobo, pomaga župniku pri cerkvi sv. Ane v Chapel Endu zlasti pri sobotnih in nedeljskih svetih mašah.

Našemu dobremu Ivanu vsi Slovenci, ki ga poznamo in prav tako slovenski župnik v imenu slovenske katoliške misije, iskreno čestitamo k častitljivemu jubileju in mu želimo polno Božjega blagoslova za zdravje, srečo in zadovoljstvo v krogu svoje družine in katoliške skupnosti. Dragi Ivan, **Bog Vas živi** še na mnoga in zdrava leta!

Misijonar piše iz Zambije

Draga prijatelja in dobrotnika, Miha in Gabrijela, lepo pozdravljena!

Prejšnji teden je prišlo vajino pismo s priloženim darom, ki ste ga zbrali na slovenskem misijonskem dnevu v Bedfordu. Kakor sem Vam povedal, ko sem bil pri Vas, bo ta denar uporabljen za hrano begunskemu študentu iz južnega Sudana, kjer muslimani preganjajo katoličane. V imenu tega študenta, ki mu je ime Christian, se Vama in vsem, ki so pri zbiranju darov sodelovali, prav iz srca zahvaljujem. Bog Vam vsem poplačaj! Tudi Christianu

Skupina Slovencev se pogovarja z nadškofom Michaelom Bownom.

bom rekel, naj Vam napiše pismo zahvale in se Vam tako tudi predstavi.

Za hrano mu dajem mesečno 40 funtov. To je toliko, kot dobijo zambijski študentje od države. Vsota, ki ste jo poslali, bo zalegla za celo leto. Ko se zahvaljujem vsem, gre moja zahvala tudi Vašemu župniku Cikaneku, ki je prvi namignil na možnost, da se misijonska nabirka pošlje za potrebe mojih begunskih študentov. Še enkrat: Bog vam vsem obilno poplačaj in Vas blagoslavlja. Za božič Vam želim obilje svetonočnega blagoslova, ki naj Vas spremlja vse dni v novem letu 1998. Lep pozdrav in vse dobro!

Lusaka, 23. 11, 1997

*Vaš hvaležni, p. Lojze Podgrajšek
iz Zambije*

A V S T R I J A

DUNAJ

Dragi bralci Naše luči, po krajšem premoru se spet oglašamo z Dunaja. Najprej želimo uredništvu in vsem bralcem srečno novo leto 1998, veliko božjega blagoslova in osebnega miru.

Poročilo obsega naslednje dogodke:

9. novembra smo praznovali **zahvalno nedeljo**. Z darovi, ki smo jih postavili pred lepo okrašen oltar - v ta namen ga je posebno lepo okrasila Karmen Fabi - smo se zahvalili Stvarniku za letino in vse prejete dobrote. Sveta maša je bila dvojezična, saj smo evharistijo

praznovali, kot že nekaj let poprej, z avstrijsko skupnostjo. Darove smo po sveti maši odpeljali sestram matere Terezije za oskrbo brezdomcev.

December nam je prinesel kar nekaj lepih dogodkov. Sedmega decembra je takoj po sveti maši najmlajše obiskal sv. Miklavž v spremstvu parkeljna, ki je nosil polno košaro daril. Medtem ko smo v dvorani Slovenskega pastoralnega centra čakali nanj, nam je prepeval mladinski pevski **zbor z Občin** pri Trstu. Naš g. župnik je nadarjene pevce naučil pesem o Miklavžu, ki smo jo potem skupaj zapeli in tako priklicali Miklavža.

MLADI z Občin so prišli pod duhovnim vodstvom salezijanskega duhovnika Franca Pohajača, ki je daroval nedeljsko sveto mašo, pevci pa so med njo lepo prepevali in nas tako še bolj približali Bogu. Po končanem miklavževanju smo se z njimi poveseleli še ob prigrizku in s pesmijo. Vsem pristrčna hvala za lepo doživetje.

13. in 14. decembra je bila **duhovna obnova**, na katero je letos župnik Štekl povabil minoritskega patra Martina Vidoviča iz Gradca. Prvi del obnove se je začel v soboto ob 18. uri in je potekal pod naslovom "rešite nedeljo". Po končani meditaciji smo lahko opravili sveto spoved. V nedeljo je pater Martin med sveto mašo, v pridigi, nadaljeval duhovno obnovo in bil tudi na razpolago za sveto spoved.

Ta dan so nas obiskali **pevci z Brezije** na Gorenjskem, kar 60 jih je prišlo. Prepevali so med sveto mašo in nas z izredno lepim petjem duhovno obogatili. Tudi njih smo po končani maši pogostili. Tokrat

so nam pri pogostitvi priskočile na pomoč sestre frančiškanke, Marijine misijonarke, pri katerih je skupina iz domovine prejšnji večer prenočila in bila deležna tudi njihovega vodstva pri ogledu Dunaja. Drage sestre, najlepša hvala za vaš prispevek.

S prijetnimi obiskovalci smo še dolgo ostali v prijetnem pomenku in z njimi tudi zapeli. Dragi rojaki iz Gorenjske, pristrčna hvala za obisk in lep kulturni dogodek, še posebej Bernardi Podlipnik, tehnični voditeljici potovanja in obiska.

V nedeljo, 21. decembra, na 4. adventno nedeljo, **smo se poslovili od družine Lavrenčič, Vlaste in Marka**. Oba se za vedno selita s svojima otrokoma v domovino. Med bivanjem na Dunaju sta bila redna obiskovalca nedeljskih svetih maš in naše skupnosti; oba sta bila v odboru glasila Dunajski valovi. Vlasta je bila poleg tega pet let članica župnijskega sveta. Prav tako je igrala v tamburaškem orkestru Slovenskega pastoralnega centra in bila kot glasbenica in organizatorica v močno oporo vodji orkestra. Kadar ni bilo rednega organista, je ob nedeljah sedla tudi za orgle.

Po končani sveti maši se je družini Lavrenčič, predvsem ge. Vlasti, v imenu nas vseh zahvalil župnik Štekl. Sledila je zakuska v dvorani, kamor sta nas zakonca Lavrenčič povabila.

Ob slovesu in stisku rok je bilo izrečenih veliko lepih želja. Vsi vemo, da je ob njunem odhodu ostala naša skupnost okrnjena še za dva verna in prizadevna člana, med nami sta pustila delček svoje biti, svojega življenja in ljubezni do slovenske skupnosti. Hvala vama za vse; v novem življenjskem in de-

lovnem okolju želimo družini Lavrenčič obilo božjega blagoslova.

Večina naših rojakov je praznovala božič med svojimi najdražjimi v Sloveniji. Tudi sama sem bila med njimi, zato je poročilo o naslednjih dogodkih nastalo na osnovi pripovedi našega župnika.

Novoletno razporeženje na Dunaju je oblikovalo taizejsko srečanje mladih iz vse Evrope. Iz Slovenije je prišlo 2500 mladih, od teh smo jih v Slovenskem pastoralnem centru vzeli pod streho 17 (predvsem iz Ljubljane).

Za staro leto smo se ob 19. uri zbrali v naši cerkvi, da bi se zahvalili Bogu. Poleg članov naše skupnosti se je zbralo še nekaj mladih Slovencev, ki so bili nameščeni po sosednjih župnijah, tako da je bila cerkev res napolnjena do zadnjega koticčka. Mladi, približno 80, so sooblikovali program tega večera, tako da bo ostal še dolgo v naših srh.

Darja B.

LINZ

29. novembra je imela ga. **Jožefa Počivavšek** iz Podčetrčka - mati našega izseljenskega duhovnika v Linzu in Salzburgu - **77. rojstni dan**. V imenu slovenske skupnosti iz Linza ji je čestital in izročil darilo predsednik slovenske skupnosti Anton Zore.

Prvo nedeljo v decembru smo obhajali **60. rojstni dan Anice Duhanič**. Slovenska skupnost se ji je na ta dan zahvalila za njeno požrtvovalno delo. Anica Duhanič je za slovensko skupnost v Linzu veliko prispevala. Nekaj let je bila glavna kuharica. Lani ji je zdravje zelo nagajalo. Toda upamo, da bo letos bolje. K le-

pemu razpoloženju je prispeval tudi obisk sv. Miklavža, ki je obdaril otroke.

V ponedeljek, 8. decembra, smo obhajali **praznik Brezmadežne**. Obisk pri sveti maši je bil kakor v nedeljo. S tem je naša slovenska skupnost izrazila ljubezen in pripadnost do Marije.

V Avstriji se namreč predvsem večja trgovska podjetja potegujejo zato, da bi ta praznik postal spet navaden delovni dan. Tako bi lahko tudi na ta dan ogromno zaslužili. Pred nekaj leti je gospodarska zbornica v Salzburški deželi tako dolgo izsiljevala in končno dosegla, da so bile na ta dan trgovine normalno odprte. Kajti če so bile na ta praznik trgovine zaprte, so številni državljani iz Avstrije šli nakupovat v Nemčijo. In kakšna zguba je to za lastno gospodarstvo! Tako je neki trgovski mogotec tudi v Zgornji Avstriji zahteval od ljudi, ki delajo v njegovih trgovinah, da so 8. decembra ne glede na to, da je praznik, delali. Čeprav je moral plačati kazen, je dobiček na ta dan daleč presegal plačano kazen. Torej se mu je izplačalo. Da pa so morale

mnoge matere in očetje delati in je na ta način bilo razbito tisto družinsko praznovanje, to trgovskega mogotca ni zanimalo. Zanima ga samo denar, zaslužek.

Zato so škofje iz Avstrije ostro nastopili proti tem težnjam, da bi Marijin praznik 8. decembra odpravili. Na jesenski konferenci so v bran tega praznika izrekli tole:

- Zgodovina Avstrije je globoko povezana s tem praznikom.

- Ta praznik je nacionalistično vodstvo (Hitler) ukinilo. Toda leta 1955 je ob velikih ljudskih množicah bil znova uveden kot znak hvaležnosti za svobodo.

- 8. december korenini še globlje v zgodovini Avstrije. Pred 351 leti, 18. maja 1647, je cesar Ferdinand III. v zahvalo za rešitev Dunaja pred nevarnostjo tridesetletne vojne postavil na Dunaju Marijino znamenje (Mariensäule) in je 8. december razglasil za praznik.

- 18. maja 1947 je kardinal Innitzer v času grenkih povojnih stisk pred Marijinim stebrom spet slovesno izrazil povezanost z Marijo.

Jožefa Počivavšek v pogovoru z Antonom in Antonijo Zore

- Tako 8. december spada k zgodovini Avstrije. In če bo ta praznik darovan kratkoročnim gospodarskim interesom, pomeni to, da si Avstrijci sami režejo svoje lastne korenine in istovetnost.

Drugo nedeljo v decembru pa je praznoval svoj **70. rojstni dan g. Ivan Brodarič**. Odkar je g. Brodarič v Avstriji, se je vključil v našo skupnost in je v njej tudi zelo dejaven. Slovenska skupnost mu kliče na mogoča in zdrava leta.

Na praznik sv. Štefana imamo mašo popoldne ob štirih. Po sveti maši je navadno še zadnje srečanje slovenske skupnosti. Pri sveti maši je letos somaševal pater Franc Kramberger, ki se od septembra nahaja pri jezuitih v Steyerju. Naša slovenska skupnost se ga je zelo razveselila in mu izrekla pristrčno dobrodošlico.

Ob tej priložnosti se je naš stalni slovenski duhovnik zahvalil vsem Slovencem za njihov redni obisk svete maše. Posebna zahvala velja predvsem tistim, ki skrbijo za slovenski center.

Lep pozdrav iz Linza

B E L G I J A

CHARLEROI-MON-BRUXELLES

Še nekaj zapoznelih novic

Dva krsta

Izseljenski duhovnik je v nedeljo, 28. septembra, v Chapelle du Bois

de Nivelles **krstil THOMASA**, ki se je rodil 12. julija 1997 v družini GOMEZ-DELESTIENNE iz Pont-a-Cellesa.

V nedeljo, 28. oktobra 1997, pa je v župnijski cerkvi St. Benoit Labre v Goutrouxju **krstil tretjo hčerko** v družini CCOHY-MOYAU, z imenom **KELLY**. Rodila se je 24. 11. 1996 v Charleroiu.

Obema družinama želimo polno veselja in zadovoljstva, saj otrok prinaša oboje - pa tudi skrbi!

Po težki bolezni je 24. oktobra 1997 **umrl g. Stanislav LEVPUŠČEK** iz Gosselies, star 76 let. Rodil se je v Kanalskem Lomu v Sloveniji 17. 12. 1921. V župnijski cerkvi sv. Jožeta v Gosseliesu (Faubourg) smo imeli 27. oktobra pogrebno sveto mašo. Izseljenski duhovnik ga je spremljal do groba in opravil molitve v slovenskem jeziku. Naj počiva v miru! Njegovi ženi Branislavi, sinu Marjanu in hčerki Lindi ter drugim sorodnikom izrekamo krščansko sožalje!

F R A N C I J A

PARIZ

Miklavževanje

Po sveti maši na drugo adventno nedeljo smo se zbrali v dvorani slovenskega doma v Châtillonu in v nemirnem pričakovanju **čakali svetega Miklavža**. Najprej so otroci uprizorili igrico in recitali nekaj pesmic, nato je prišel sveti Miklavž. Pred njim sta prišla 'dva hudička', ki sta v velikem hrupu in direndaju

priropotala v dvorano ter strašila otroke in starejše. Za njima so vstopili angeli in končno je prišel sveti Miklavž z dolgo belo brado, z debelo palico, ognjen v rdeč plašč in z belo rdečo kapo na glavi. Pravi sveti Miklavž. Predstavil se je z glasnim in možatim glasom in govoril, da je utrujen, ker je obiskal že mnogo otrok po svetu. Vsa dvorana ga je tiho poslušala in ga gledala z otroškimi očmi. Nato nam je začel deliti darove, mnogim je postavil vprašanja, ki so bila skoraj za vse pretrd oreh. Človek bi moral biti pravi vsevedež, da bi bil sposoben odgovoriti tako modremu Miklavžu. Vidi se, da je Miklavž res pravi modrijan. Vsak v dvorani je dobil majhen dar, ki je mnogim ogrel srce in dušo in nas spomnil, da so še ljudje na svetu, ki mislijo na druge. Vsem, ki so pripomogli, da je bil ta večer lep, Bog povrni.

Silvestrovanje

Po božičnih praznikih so se hitro približevali novi prazniki in nova srečanja. Po sveti maši na dan svetega Silvestra smo se zvečer zbrali v dvorani slovenskega doma, da bi **pod vodstvom Društva Slovencev v Parizu** preživeli staro leto in vstopili v novo. Pri vratih nas je s prijetnim nasmehom sprejela Marijanca Ložar in vsakemu zaželela dober večer. V kuhinji so se pridno vrtele okoli štedilnika Eva Sutlič, Marija Škrli in Jožica Kogelj. Pripravljale so nam zelje s klobasami, krompir, pečenko in idrijske žlikrofe. Vsak je lahko izbral, kar je hotel in si tako umiril zahteve praznega želodca. Na odru so nam igrali **Pariški slavčki**, da se je vse skupaj lepo zavrtelo v ritmu, kot so nam igrali naši fantje in dekleta pod vodstvom Marjana Slaviča. Najpri-

jetnejša pevka pa je bila **Marjanova mama**, ki je že krepko prekoračila osemdeset let. Pela je s takim navdušenjem, da smo vsi strmeli in jo gledali, kako je čila in polna zdravja. Prav prijetno je videti starejšo osebo, ki ima še vedno iskreno ljubezen do pesmi in glasbe. Prišla je **polnoč**. Janez Ložar je poskrbel, da se je ugasila luč in tedaj smo vsi veselo zavriskali ali zakričali ter drug drugemu voščili srečno, zdravo in blagoslovljeno novo leto 1998. **Na novo leto** smo imeli sveto mašo ob 17. uri, pri kateri smo molili za mir in praznovali praznik Božje matere Marije. Med pridigo je duhovnik poudaril: "Bodimo umetniki miru in ostanimo zvesti naši nebeški materi Mariji vse leto in vse življenje!"

Sestra Ilefonza - Marija Grabar (1920-1997)

Iz Morestela je prišla vest, da nas je **zapustila sestra Ilefonza**, zelo znana med Slovenci v Franciji in tudi po svetu. Njena zibelka je tekla v Moravcih v Prekmurju v družini Grabar; ta je štela 5 deklet in dva fanta. Oče Jože in mati Ana Cör sta z veseljem in vernim srcem vzgajala svoje otroke v duhu Cerkve. Rodila se je 1920. v Prekmurju, med vernim ljudstvom s čutom za dobra dela. To se je videlo tudi pri Mariji, ki je z veseljem in misijonsko miselnostjo stopila v družbo frančiškank v Slovenski Bistrici. Noviciat in prva leta redovniških let je preživela v Sloveniji, nato se je po vojni zatekla v Francijo z mislijo, da bo šla kot misijonarka na Kitajsko. Ta njena velika želja se ni nikdar uresničila, ker je francoska Cerkev drugače določila. Najprej je delovala blizu Pariza v kraj CAMBS LA VILLE, kjer je delala v škofijski hiši in se

posvečala oskrbi bolnim in starejšim duhovnikom. Nato je v MENDONU nekaj let delala med zapuščenimi otroki, ki so ji pomenili veliko. Nakar so jo poslali v duhovniško hišo v HYERES v pokrajini VAR. Tam so jo izbrali za krajevno delo med sestrami, in to v Franciji ter na Slonokoščeni obali v kraju FRESCO. V tej dobi je odšla v VERSAILLES, kjer je delala v bolnišnici s svojimi sosestrami. Njeno srce pa je bilo neprestano vezano na prvi božji klic, da bo postala redovnica misijonarka. To se ji je uresničilo, ko je bila poslana v Fresko na Slonokoščeno obalo, kjer je z zgledom in veseljem oznanjala božjo besedo. Po 9 letih dela v misijonu se je utrujena vrnila na zdravniško nego v bolnišnico, nato pa v mir v MORESTEL. Tam je bila njena zadnja pot. Sestre so ji pomagale v bolezni, sama pa je sestram vračala s svojim trpljenjem in molitvijo veliko milosti za njihov red in življenje.

Po opravljenih pogrebnih molitvah v cerkvi smo se kljub dežju in vetru zbrali na pokopališču ob skupnem grobu sester frančiškank in tam mo-

Sandra in Benoit

lili za mir njene duše. G. Silvester Česnik je po blagoslovu njenega groba in drugih pogrebnih molitvah šel do vsakega slovenskega groba in jih blagoslovil v imenu njega, ki je naše upanje.

Vsem redovniškim sestram, njene- mu bratu in sestram, nečakom in nečakinjam ter vsemu sorodstvu naše iskreno sožalje, sestri Ilefonzi pa želimo, naj počiva v miru z njim, ki ga je vse življenje ljubila s svojim delom in molitvijo.

MÉRICOURT

Tudi letos smo se Slovenci iz Lensa in okolice zbrali v kapeli svete Barbare v Méricourtu. Najprej smo imeli **sveto mašo**, pri kateri smo prosili sveto Barbaro, naj varuje in vodi slovenske ljudi po stezah ljubezni, dobrote in pravega sodelovanja v slovenski župnijskem in društvenem občestvu. Med sveto mašo smo prisluhnili molitvam in tekstom o sv. Barbari, ki je Slovence vodila pri težkem delu v rudnikih.

Društvo svete Barbare nas je nato povabilo na kosilo, ki ga je pripravila Irena Rotar.

Njena spretna roka nam je skuhala kisel zelje s klobasami, slanino in krompirjem, kar smo zalivali z dobrim bordojskim vinom. Bil je res lepo in veselo. Slovenske pesmi so prihajale same na usta in obujale stare melodije in besedila. **G. François Razložnik** je pel in pel, čeprav ima zaradi trdega dela v rudniku premoga težko pljučno bolezen. Njegovo veselje do slovenske pesmi je veliko; vse leto namreč pripravlja liturgične pesmi pri nedeljskih srečanjih. Naša pridna in zvesta gospa Milka je vse tako pripravila in vodila, da so se številke pokrivalo in

je bil vsak ob lepi besedi ponosen, da se je udeležil tega praznika. Predsednik Društva svete Barbare g. Vinko Razložnik je hodil od mize do mize, od človeka do človeka in ljudi spodbujal, naj pojejo in se veselijo tega lepega praznika. Slovenska pesem je najlepša melodija, ki ogreje srce in plemeniti dušo.

Božični prazniki

Ko sem se vozil proti Méricourtu, mi je vso vožnjo francoski radio oznanjal božične praznike in mi bučal na ušesa o Božičku, ki je za Francoze pravi mit. Vse se je vrtele samo okrog ene misli, da je treba dajati prednost darovom in niti ene besede ni bilo o Jezusovem rojstvu. Vse je bilo napihnjeno do skrajnosti, da bi nekako prislilili preprostega človeka, da bi kupoval, kar mu radio ali televizija naročata. Kako naj se človek ob vsem tem še poglubi in razmisli svoje poslanstvo in odgovornost pred Bogom in ljudmi. S takimi mislimi in občutki sem se pripeljal do slovenske hiše v Méricourtu, kjer je radio spet vrtel isto pesem. Več dni pred božičem sem **obiskoval starejše ljudi** in jim prinesel sveto evharistijo, da so tako tudi oni notranje doživeli lepoto svetega večera. Ob takih srečanjih se človek razveseli, da je še vedno veliko zanimanje za Boga in Cerkev. S Silvi Vrečko sva se pridno vozila od vasi do vasi in šla od hiše do hiše ter osamelim ljudem prinašala iskro luči in sreče. Čedalje bolj sem prepričan, da so **obiski po družinah** najbolj plemenito duhovniško delo. Takrat se človek zaveda, da ni zapuščen in da ga Cerkev ljubi. V kapeli sv. Barbare v Méricourtu smo ob vznožju oltarja pripravili **lepe jaslice** in tako poudarili misel, da je bila betlehemska votlina prva

daritev božjega Sina svetu, ki je tako postal začetnik novega življenja za vse čase in narode. **Pri polnočnici** smo se zbrali v lepem številu in slavili z mašno daritvijo njega, ki je luč sveta in veselje ter mir narodov. Sveta noč, blažena noč smo prepevali ob jaslicah med sveto mašo. Po sveti maši smo si voščili srečen božič in se podali v dvorano slovenske hiše ter si ob kuhanem, sladkem vinu pripovedovali, kaj vse smo čutili to noč. Poslovili smo se v zgodnjih jutranjih urah in si dejali: "Na svidenje do 10. ure, ko se bomo spet zbrali pri dnevni sveti maši." Tako se je tudi zgodilo! K tej sveti maši so prišli še drugi, in spet smo si izmenjali voščila. Pri oznanilih sem vsem skupaj voščil božične praznike, se zahvalil za delo, ki smo ga s skupnimi močmi opravili v tem letu in vsem zaželel srečno, zdravo in blagoslovljeno leto 1998. To je bila namreč zadnja sveta maša v letu 1997 v Méricourtu.

Uredil Silvester Česnik

JUŽNA FRANCIJA

Dež, mraz in megla so me 18. decembra pospremili na dolgo pot proti jugu, da se tam v nekaj več kot dveh tednih srečam s slovenskimi rojaki in z njimi obhajam radostno sporočilo božičnih dni. Trije spremljevalci so mi krajšali dolge kilometre, ki jih je moja toyota ubogljivo "požirala" na široki avtocesti: angel varuh, rožni venec in radio.

LORGUES

Po več kot 800 kilometrih prevožene poti iz Pariza sem si za prvi postanek izbral Lorgues, da se

srečam z našimi redovnicami. Kako smo se razveselili drug drugega! Globoko sem hvaležen sestram, da so me sprejele za svojega. Pa ne samo slovenske, tudi druge sestre so mi zagotavljale, da so me od našega prvega srečanja v oktobru vključile v svojo redno vsakdanjo molitev in dobre misli. Sestra **Nežka Rifelj**, ki je zaradi starosti in boleznij že precej oslabela, mi je toplo zaupala: "Ves dan sem molila, da bi srečno prispel med nas." Resnično, česa naj se bojim, če me spremlja taka priprošnja.

Proti večeru istega dne smo se zbrali pri sestrah sionkah v hišni kapeli, posvečeni angelovemu oznanjenju Mariji. S slovensko pesmijo in besedo smo pri maši obhajali vrhunec adventnega časa, že vnaprej polni božičnega veselja. Čeprav sta **sestri Avguštinija in Kirina** zaradi oslabelosti priklenjeni na posteljo in sta morali ostati v svojih sobah, sta bili z nami navzoči pri maši na poseben način. Po zaslugi tehnike imajo namreč bolne sestre omogočen zvočni prenos iz kapele v sobe. Tako sta nas poslušale in z nami molile.

Po maši nismo mogli tudi mimo lepe slovenske navade, da se ustavimo še ob pogostitvi, klepetu in pesmi. V kratkem času smo skušali zajeti čim več moči za našo nadaljnjo povezanost.

MARSEILLE

Čeprav je znano, da v Marseillu ne marajo Parižanov in sem se s pariško avtomobilsko oznako počutil kar nelagodno, ko sem si utiral pot skozi prometne zamaške velikega mesta, sem vedel, da tu živijo tudi

Koprski škof msgr. Metod Pirih in naš župnik Silvester Česnik v Lisieuxu lani oktobra

ljudje, ki me pričakujejo in h katerim sem poslan kot njihov duhovnik.

Slovenskih ljudi v Marseillu in okolici ni prav veliko, vendar tisti, ki so, to številčno majhnost **nadoknadijo s svojo zavzetostjo** in ta me navdaja z zelo spodbudnim vtisom. Ko pridem k njim, vem, da bom pri njih kot doma. Sicer pa smo tako ali tako v Cerkvi povsod doma, če se le tega zavedamo.

Pri tokratnem obisku sem imel posebno veselje, da sem spoznal nekatere rojake, ki niso imeli nikoli nobenega stika s slovensko skupnostjo. Zanimivo je, da so nekateri Slovenci leta in leta hodili k maši v isto cerkev, pa niso vedeli drug za drugega. Spoznali so se šele po naključju. Ko sem se srečal s temi ljudmi, ki so desetletja živeli, ne da bi slišali slovensko besedo, me je kar začudilo njihovo presenetljivo dobro znanje slovenskega jezika. Tudi to priča, da človek domovine zlepa ne pozabi in zato je bilo naše prvo srečanje, ko sem jih obiskal na domu, še toliko bolj prisrčno.

Spomnili smo se tudi **naših bolnikov**, ki ne morejo več k slovenski

maši. Zato smo jim to veselje v božičnih dneh omogočili na domu.

Gabrijela Juriševič in **Rozika Kobale** sta me pridno spremljali, ko sem šel maševat k **Herminei Michel** v Marseille in **Justini Lutman** v Chateaneuf les Martigues. Bili smo majhno, a živo Kristusovo občestvo. Še peli smo s tako gorečnostjo, kakor bi nas bilo za cel zbor.

V soboto, 27. decembra, smo se popoldne zbrali pri slovenski maši v Marseillu. Nekateri so prišli kar precej od daleč. Lepo se mi je zdelo, da so celo tisti, ki so bili zadržani, prej po telefonu ali drugače izrazili svoje obžalovanje, da ne morejo biti z nami. Posebej sem občudoval **Gabrijela Plešnarja**. Pred kratkim je doživel lažjo kap, a pri naši maši ni manjkal. Tokrat si je pomagal še z berglami, a verjamem, da jih z njegovo trdno voljo ne bo več dolgo potreboval.

Vsa ta lepa doživetja vsem nam pričajo, da je med nami dovolj povezanosti in želje, da bi v tujini skupaj s Kristusom bili drug druge-mu v oporo.

NICA

Sredi dneva, ob uri, ko zvonovi slovenskih cerkva vabijo k molitvi angelovega češčenja, sem za kratek čas postal ob morsk obali v St. Raphaëlu. Po močnem deževju preteklih dni se mi je ponudil zgolj pogled na kavnorjave razpenjene valove, ki so udarjali ob obalo in se razlivali po praznih in pozimi pravi nič vabljivih plažah. Zanimivo, da ta nepomembni prizor ni pritegoval samo moje pozornosti. Tudi drugi so se ustavljali in zgedalo je, kakor da v tistem premissljevanju ob umazanem morju želijo za nekaj trenutkov zapluti v svojo notranjost.

Pod neprivačnim, skoraj odvrtnim razburkanim vodnim površjem se skriva življenje, nepoznane lepote podvodnega sveta. Kakor bi gledal človeka, ki mu z obraza ni moč vselej razbrati odseva notranjih bisserov. Še njemu samemu so skriti. Boji se razmišljati o darovih in lepotah, s katerimi je Bog obdal njegovo dušo, njegovo življenje. Vidi le žalostno površje, ki ga bega s svojo nesnago.

Tako sem razmišljal pred prvim srečanjem s Slovenci na Azurni obali. Podoba morja, ki se je razkrivala mojim očem, me je gnala, naj povabim svoje verne rojake k hrepenjenju po odkrivanju jasnih globin božje ljubezni.

Nadaljeval sem svojo pot in po prvih obiskih pri naših ljudeh v poznem večeru prispel v La Trinité na obrobju Nice, kjer me je s prisrčnim nasmehom sprejela **Jolanda Petrič**. "Kar po domače", mi je rekla in tako sem bil nekaj dni deležen njenega gostoljubja. Zame je opravila tudi pomembno delo, ker mi je velikodušno pomagala kot vodička

po zame popolnoma novih krajih. Z njeno pomočjo sem hitro razširil krog poznanstev med našimi rojaki. Vsakdo je vedel še za koga in tako se je moj spisek naslovov iz dneva v dan bogatil in izpolnjeval. Kar presenečen sem bil nad njihovo številčnostjo. V nekaterih območjih so naseljeni tako strnjeno, da sem lahko hodil od enega do drugega kar peš. Ko sem opazoval tudi lepoto krajev, se nisem nič čudil, da so si mnogi ustvarili dom v tem obmorskem rajju, ki je povrh še sorazmerno blizu domovine.

Veliko ljudi sem obiskal na domovih in težko mi je bilo, ko sem moral marsikomu, ki me je povabil, reči: "Tokrat ni mogoče. Zmanjkujе časa." Toda zagotovo bom zamujeno skušal nadoknaditi prihodnjič.

Na četrto adventno nedeljo sem se z vernimi rojaki srečal pri maši. Darovala sva jo skupaj z g. **Franjem Pavalcem**. Hvaležen sem mu, da me je lepo sprejel in me tudi predstavil ljudem kot svojega naslednika. Sam je obljubil, da se bo še naprej po svojih močeh trudil in redno ob nedeljah daroval slovensko mašo. Bog mu povrni za vso požrtvovalnost.

Gotovo pa je bilo še lepše naše evharistično srečanje na sam božični dan, že zaradi praznika samega. **Naša božična maša** je bila drugačna od tistih, ki sem jih bil vajen iz Slovenije. Ni bilo tako mogočno in slovesno kot v nabito polnih slovenskih cerkvah, bilo pa je vsekakor **pristno in domače**. Božiča ne more pričarati zgolj mogočno petje zborov, obilen vonj kadila ali skrbno pripravljene božičnice in lepe jaslice, temveč naša živa vera. Spomin božjega učlovečenja nas kliče k oživitvi naše

vere. Jezus se ne rojeva pred našimi očmi, roditi se hoče v nas samih, v naši ljubezni do Boga in bližnjega. Želja takega praznovanja je v Nici povezala Slovence z Azurne obale. "Sveta noč" je zaživela v naši pesmi, molitvi in občutju. K temu je nedvomno prispeval tudi trud našega organista Metoda Cankarja.

17. februarja bo minilo leto, odkar je večni Oče poklical k sebi **Giordana Frančeškina** iz Contesa. Pokojni se je rodil 18. 6. 1960 in je imel ob odhodu v večnost šele 36 let. Z veliko bolečino žalujejo za njim njegovi starši, žena Françoise in sinova Antony (12 let) ter David (7 let). V februarju še posebej vabim vse rojake, da se v nedeljo, 15. 2. udeležite prve obletnice za rajnim Giordanom.

Dragi domači rajnega! Želimo vam biti blizu v težkih trenutkih vaše preizkušnje. Spremlja vas naša molitev in opora.

Ob koncu še pojasnilo: Nekateri ste me vprašali, kako da se v eni Naši luči pojavlja samo besedilo, v naslednji pa zgolj fotografije iz južne Francije. Žal slike potujejo na uredništvo v Sloveniji po pošti, ki je zelo počasna in ne pridejo pra-

vočasno, besedilo pa po telefaksu. Hvala za razumevanje, ker bo do takega neljubega neskladja verjetno prišlo še večkrat!

Vaš duhovnik David Taljat

H R V A Š K A

ZAGREB

V novembru smo se v Zagrebu zbrali pri slovenski maši **na zahvalno nedeljo**, ki je letos soupadala z Martinovo. Dovolj priložnosti za zahvalo za vse pridelke, za žlahtno kapljico, ki jo daje vinska trta in pridne človekove roke. Na praznik Kristusovega Kralja smo se poslovili od cerkvenega leta. Obakrat se je pevski zbor pod vodstvom prof. Vinka Glasnoviča posebej potrudil in tudi Pastoralna maša Lojzeta Mava je bila za praznik Kristusa Kralja prav primerna. Ko smo se srečali 7. decembra, nas je iznenadila novica, da je umrla članica našega zbora Micika Sotošek. V ad-

Micika Sotošek (z očali, druga z desne)

ventu smo imeli mašo še 21. decembra.

Božične praznike smo praznovali na sv. Štefana, ko je prišel med nas g. Andrej Urbancl. Zbralo se nas je več kot običajno. Najstarejši med nami so preživel kar tri vojne, zato je božično sporočilo: Mir ljudem na zemlji, še danes tako potrebno. Pevci so pri sv. maši z božičnimi pesmi pripomogli k prazničnemu razpoloženju. Pogled na pravljčno razsvetljen Trg bana Jelačiča je praznik polepšal, tako da je srečanje po maši bilo kot srečanje družine. Veselili smo se, da smo spet skupaj, da nam je tudi letošnji božič prinesel bogatih duhovnih doživetij. Hvaležni pa smo vsem tistim, ki so poskrbeli, da je bila miza z božičnimi dobrotami bogato obložena. Bog povrni vsem duhovnikom, ki so v letu 1997 prihajali v Zagreb maševat v slovenskem jeziku.

V letu 1998 bo prva slovenska maša v Zagrebu v nedeljo, 8. februarja. Upamo, da bomo dali zimi v januarju dovolj časa za mráz in slabe poti.

M. K.

V spomin Miciki Sotošek

Čas se je potopil v večnost za Miciko Sotošek, roj. Božičnik. Doma je bila iz Krškega. Že zgodaj je šla od doma. Šiviljske obrti se je izučila v Mariboru. Pot za zaslužkom jo je pripeljala v Zagreb. Bila je vestna, natančna šivilja, zato ji dela ni zmanjkalo. Če je bilo potrebno, je še zadnja leta rada kaj sešila, kolikor so ji dopuščale oči.

Micika ni imela otrok, moža je izgubila že zgodaj. Osamljenost je znala dobro prenašati. Dolgo vrsto let je pela v pevskem zboru kulturno prosvetnega društva Slovenski

dom, zadnja leta v pevskem zboru duhovne sekcije Anton Martin Slomšek. Vestno je prihajala k slovenskim mašam, na srečanjih je rada zapela, znala je prispevati k dobremu razpoloženju. Veselila se je romanj po Sloveniji, zato ji je bilo toliko bolj hudo, ko letos zaradi bolezni ni mogla iti s pevskim zborom v Krško, v njen rojstni kraj. V Zagrebu je živela tudi njena sestra. V boleznij je Micika požrtvovalno skrbela zanj, ob smrti pa je poskrbela, da je bila pokopana v Krškem.

O Micikinem značaju veliko pove dejstvo, da je še pred dvema letoma bila na počitnicah v Kopru pri sinu šivilje, pri kateri se je v Mariboru izučila šiviljske obrti pred več kot 70 leti. Tudi med stanovalci hiše je bila priljubljena.

Micika je dopolnila 88 let, vendar nas je vest o njeni smrti iznenadila, saj je bila še 9. novembra med nami. V Zagrebu smo se od nje poslovili 10. decembra, pevski zbor ji je v slovo zapel dve slovenski pesmi. Pokopana pa je v rojstnem

Krškem, kar je bila njena izrecna želja. Pogrebni obred je poleg domačega kaplana vodil g. Andrej Urbancl. Micika, spokojno počivajte v domači zemlji, Vaša duša pa naj se raduje pri Bogu!

N E M Č I J A

BERLIN

Miklavževanje

December je mesec pričakovanja in drobnih presenečenj. V začetku meseca goduje sv. Miklavž. Na njegov praznik smo se zbrali pri slovesni maši, po kateri so mladi župljani (Sonja PUKMEISTER, Bojan SIMONČIČ in Kristjan BOŽIČ) privedli miklavževanje v dvorani. LILLJANA STAJAN, učiteljica slovenskega jezika v Berlinu, je z otroki pripravila lep priložnostni program,

Alojz Lušin, doma iz Lipovšic, živi pa v Pfullingenu na Württemberškem, z ženo Anico in sinovoma Tomažem in Robertom. 8. novembra lani je praznoval 60-letnico življenja. Sin Tomaž, dipl. inž. elektronike, je pri zahvalni maši igral na orgle. Očetu je seveda čestital tudi sin Robert, ki obiskuje univerzo v Tübingenu.

Ciril Turk

ki je vse navzoče pripravil na Miklavžev prihod; ta je otroke tudi obdaril. Izredno veliko ljudi, navdušenih nad prireditvijo, se je še dolgo zadržalo v prijetnem miklavževskem razpoloženju.

Božično tridnevje

Ves advent smo se pripravljali na prihod našega Odrešenika, zato smo na sveti večer že pred 23. uro polni novega upanja in veselega pričakovanja napolnili našo cerkev sv. Elizabete. Božični program so za nas pripravili in oblikovali naši dragi gostje iz Slovenije, znani televizijski napovedovalec in voditelj TILLEN SKUBIC, Komorni dekliski zbor Ilirska Bistrica pod vodstvom prof. MARIJE SLOSAR-LENARČIČ, pianist MARTIN LENARČIČ in flavtistka BREDA ŠTEMBERGAR. Enourni program božičnih pesmi, ki jih je prevevala Slomškova beseda v izvedbi odličnega Tilna Skubica, je bil za vse nepozabno doživetje, ki je minil kot hip!

Točno opolnoči se je s pesmijo Sveta noč, blažena noč... začela sveta maša. Cerkev je bila polna. Pel je zbor, včasih tudi vsa cerkev. Ves čas pa nam je znane Slomškove misli, ki so vsem segle v dno srca, posredoval g. Skubic. Recital z naslov Slomšek med nami je Tilen Skubic je s svojim zlatim glasom tako živo predstavil, kot da je bil pravi Slomšek med nami v Berlinu. Doživeli smo resnično sveto noč. Vsak je našel nekaj zase. Po maši smo se polni notranjega miru in tihe sreče v veliki dvorani še malo okrepili, se pozdravljali, si voščili srečne in blagoslovljene praznike.

Božični dan je bil prav tako nekaj posebnega. Spet smo se v velikem številu zbrali pri maši, zbor je pel,

tudi mednarodne božične pesmi, kot rdeča nit pa se je vmes znova vpletala Slomškova beseda Tilna Skubica. Po maši smo se srečali pri kosilu z gosti kot ena velika družina.

Na dan sv. Štefana smo imeli mašo z domačimi božičnimi pesmi in nadaljevanjem Slomška. Med mašo je župnik Dori blagoslovil navzoče otroke in mlade družine, vodo in vino. Na koncu znova kratek, prekrasen koncert komornega deklisknega zbora s solistkama Bredo na flavti in pevko Janjo. Pevovodkinja prof. Marija SLOSAR-LENARČIČ je s srcem in dušo izvabila iz zbora vso kvaliteto, ki se je iz nastopa v nastop še stopnjevala, njihova pesem pa nas je iz dneva v dan bolj dvigala. To je bil enkratni zaključek svetega tridnevja. Čudoviti glasovi mladih pevk so se zlili v prekrasen šopek, ki ga je Tilen Skubic s svojo umetniško besedo povezal s trakom Slomškovih misli. Ta obisk je bil prekrasno božično darilo v tujini!

Vse dni smo imeli presenetljivo velik obisk. Vsa pohvala gre organizatorju, družini PUKMEISTER, ki je imela ogromno dela, vendar so izbrani pomočniki vse opravili brezhibno, tako da je vse potekalo, kot smo si le želeli. Hvala vsem dobrim ljudem, ki so prišli k maši, sodelovali pri pripravah, prenočevali goste, kajti prav vsak je dodal droben kamenček, da smo lahko ustvarili mozaik prijateljstva, povezanosti in pripadnosti drug drugemu. Res so se izkazali. Požrtvovalne kuharice (Trezika PUKMEISTER, Tilka SELEVŠEK, Milka BOŽIČ, Ivanka ŽIROVNIK in Jožica SELIČANEC) so vse dni skrbele, da so se gostje med obiskom v Berlinu dobro počutili ob izbrani hrani in

pijači. Zanje je bilo res naporno: vsak dan vaje, ogled mesta, nastopi, ob kosilu v župnijskih prostorih pa smo se skupaj povesečili.

Novo leto

Silvestrovanje je čudovito uspelo. Po tolikih dogodkih in prireditvah v zadnjem času si niti misliti nismo upali na tolikšen obisk.

Organizator JANEZ MILHARČIČ je imel srečno roko pri izbiri pomočnikov in ansambla. Tokrat je za dobro razpoloženje in ples skrbel ansambel VEDRINA iz Maribora.

Začelo se je, kot vedno, s slovesno sv. mašo, pri kateri smo z ljudskim petjem sodelovali vsi. Ob koncu smo zapeli zahvalno pesem, s katero smo se Bogu zahvalili za vse darove in milosti, ki smo jih bili deležni v iztekajočem se letu 1997.

Po maši smo se zbrali v veliki dvorani, ta se je blestela v vijolično-belo-zlati barvi, okrasila pa jo je Tilka SELEVŠEK s pomočniki. Veliko jih je sodelovalo, sicer ne bi zmogli tako velikega podviga. Spet so postavili razstavo grafik Lepote Slovenije umetnika Jožeta ŽLAVSA iz Globoč pri Frankolovem.

Tilka je poskrbela tudi za aperitiv in predjed. Glavna kuharica pa je bila Barbara PUCKO z odličnimi pomočnicami (Irena OBLAK, Milica BRUNČIČ in druge), ki so pripravile izvrstno domačo hrano.

Silvestrovanje je potekalo v odličnem razpoloženju, kljub temu ali pa prav zato, ker je bilo zbranih veliko ljudi, različnih narodov. Ko smo si opolnoči nazdravili in si zaželeli zdravja in sreče, zadovoljstva in prijateljstva, poguma in novega upanja, se je marsikomu ob spominu na dom, na prijatelje, na sorodnike

tam daleč v Sloveniji orosilo oko. In marsikdo je ob novoletnem plesu pomislil na tiste, ki bi jih ta trenutek želel imeti ob sebi, pa to zaradi oddaljenosti ni bilo mogoče. In marsikdo si je natihem zaželel, da bi se mu mogoče že v tem letu uresničila želja, da bo za vedno odšel domov!

Čudovito **božično-novoletno razpoloženje**, ki ga je uspelo ustvariti ansamblu VEDRINA in organizatorju Janezu MILHARČIČU, je trajalo do jutra. Novoletna noč, za katero pravijo, da je najdaljša v letu, je prehitro minila. Vseh 200 ljudi se je veselilo do konca.

Tako smo v slovenski župniji v Berlinu uspešno zaključili leto 1997 in z gotovim korakom stopili v novo leto 1998!

Obletnice

V decembru je bilo med nami kar nekaj jubileantov. Na miklavževo sta v društvu Slovenija praznovali Abrahama Anica KRANER in Slavica ŠKRABAR. Obema je ob jubileju čestital župnik Dori in se jima zahvalil za njuno prizadevno delo v društvu, pri folklori in za povezovanje med Slovenci in drugimi narodi. Praznovanje je lepo uspelo, za ples je igral naš ansambel Druga generacija.

Pred božičem pa je **Abraham** spet prišel naokoli! Tokrat je praznoval Zdravko PAHOLE, znani društveni delavec in priznani mojster v tovarni BMW. Njegovo praznovanje je poživil ansambel MIKOLA iz Slovenije.

FRANKFURT

Za nami je martinovanje in mesec november, končalo se je tudi

"Mala čreda" po maši v Lichu

cerkveno leto in z adventom začelo novo. V tem zadnjem mesecu civilnega leta pa je toliko praznikov in še več pričakovanj in želja. Uresničitvo pa se v toliko, kolikor človek tudi sam k temu pripomore, kolikor sam vložiti trud za uresničitev lepšega in bolj prijaznega sveta.

V začetku decembra nas je obiskal dobrotnik vseh ljudi, ne samo otrok, Miklavž. Na sam godovni dan je prišel med otroke in jih obdaril s knjigami in še z drugimi koristnimi stvarmi, tudi s sladkarijami. Otrokom in vsem je položil na srce zvestobo. Miklavževanje so skupaj pripravili člani društva Sava in slovenska katoliška župnija iz Frank-

furta. Izkupiček prireditve, ki je sledila obdaritvi, je bil namenjen šolskim otrokom za njihov končni izlet. Miklavž pa ni miroval niti naslednji dan, ko je obdaroval vse, ki so prišli k maši v Lichu in v Frankfurtu, z orehi, jabolki in drugim sadjem, niti na miklavževko ni pozabil; za vsakega jo je pripravil. Za vse, ki so prišli k slovenskemu bogoslužju v Darmstadtu in Mainzu v naslednjem tednu, je pripravil darove, vendar ni mogel tako dolgo čakati, da bi jih osebno obdaroval; to je storil po drugih.

Božično praznovanje budi v vsakem izmed nas prijetne spomine in čustva ter notranjo radost in mir.

Miklavž med otroki in odraslimi

Pokojni Jože Galun

Nekateri odidejo že pred božičnimi prazniki domov v Slovenijo, nekateri tudi na kakšno potovanje, tako sami božični prazniki pravzaprav župnijo na tujem nekoliko "razbijejo".

V začetku decembra, točneje 2. decembra, so v Rogaški Slatini **pokopali Jožeta Galuna**. Rojen je bil leta 1943 v Stopercah, v Nemčijo v Frankfurt pa je prišel leta 1970 in se zaposlil kot delavec za akustiko. V tujini je ostal do leta 1994, ko se je vrnil v Slovenijo, kjer je živel vse do svoje prezgodnje smrti (30. 12. 1997) v Rogaški Slatini. Naj mu bo izrečena zahvala za vse, kar je v tujem svetu storil za svoj narod, v domači zemlji pa naj najde poslednji počitek v pričakovanju večnega doma pri Tistem, v katerega je veroval. Vsem njegovim bližnjim tako doma kakor v tujini vsi skupaj izrekamo krščansko sožalje, ki je upanje v Življenje.

MANNHEIM

Alojz Kovačič (1920–1997)

V septembru je bil zdaj že pokojni Alojz še zdrav med nami na srečanju Slovencev iz južne Nemčije in Švice v Grenzachu, kjer so njegovi otroci in vnuki pridno pomagali pri organiziranju srečanja, 13. decembra pa je nepričakovano prišla vest, da je po krajši bolezni umrl. To je že tretji faran, ki ga je ozemeljsko zelo obširna slovenska župnija iz Mannheima izgubila v letu 1997. V letu 1965 je prišel v Nemčijo, sledili so mu tudi žena in trije otroci. V Grenzachu si je ustvaril prijeten dom in bil član dveh župnij: nemške in slovenske. To se je pokazalo tudi ob njegovem pogrebu v sredo, 17. decembra, na katerem so se zbrali

Alojz Kovačič

Slovenci in Nemci ter dva duhovnika: nemški župnik iz Grenzacha in slovenski duhovnik, sicer župnik na bližnji nemški župniji v Bad Söckingu, g. lože Zimmermann, ki je pokojnega tudi obiskal le nekaj ur pred smrtjo. Naj si pokojni Alojz odpočije od svojega zemeljskega truda in uživa večni pokoj pri Bogu!

Miklavževanje

December je po svoje prijeten mesec. Praznovanja se kar vrstijo. Ker božične praznike mnogi preživijo v domovini, **je treba poiskati priložnost za skupno praznovanje že prej**. Za to je najprimernejši god

sv. Miklavža. Za nas, ki živimo v tujini, prihod sv. Miklavža ni samo otroški praznik, ampak obenem priložnost, da se tudi odrasli dobimo skupaj in praznujemo. V Mannheimu priredi vsako leto miklavževanje slovenska šola skupaj s starši. Kljub vedno manjšemu številu otrok prizadevna **učiteljica Dragica Ahej** vsako leto skupaj z otroki in nekaterimi odraslimi pripravi zanimiv program. Ob zadnjem praznovanju na god sv. Miklavža se je zbralo kar precejšnje število otrok in odraslih. Otroci so povedali pesmico v pozdrav Miklavžu, zaigrali kratko igrico o zapuščenem dedku, Miklavž v obleki Božička jih je obdaroval, nato pa so prišli na svoj račun odrasli, ki so prepevali do poznih večernih ur.

V pravi Miklavževi obleki pa je prišel **Miklavž v Herbolzheimu**, kjer ima že dolgo tradicijo. Na žalost ni več otrok, saj so že skoraj vsi odrasli. Zato so morali nekateri po večkrat priti k Miklavžu po darila. Značilnost miklavževanja v Herbolzheimu je prava družinska domačnost, ki vlada med Slovenci v tem delu Nemčije. Ne manjka domačih dobrot in pijače. Pred prihodnjim

Otroci z učiteljico Dragico Ahej na miklavževanju

Miklavžem bomo objavili tudi fotografijo s tega prijetnega srečanja.

V Vührenbachu v Schwarzwaldu pa po maši v decembru pripravijo predbožično srečanje. Lesarjevi in Volfovi pripravijo doma narejene in prekajene klobase in meso, drugi prinesejo potico in druge slaščice, nekateri celo slovensko vino. Značilnost v tem delu Nemčije je, da nekateri slovenski rojaki pridejo od zelo daleč. V minulem decembru se nas je zbralo rekordno število, kar 42.

V Rautentalu pa smo advent praznovali nekoliko drugače. Po maši smo se zbrali **v Klavžarjevi domačiji** k adventnemu rožnemu vencu. Okrog prave slovenske peči in okrog mize je bilo pravo slovensko krščansko ozračje kot v starih časih. Na žalost nimamo fotografije, a za prihodnji advent jo bomo gotovo pripravili. Po končani molitvi smo seveda praznovali ob odlično pripravljenih jedeh, kot včasih doma, ko je bilo po molitvi rožnega venca konec posta na sveti večer.

MÜNCHEN

Letošnje miklavževanje je bilo zelo pristrčno. Gostili smo simpatično **igralsko skupino** ljubljanskih študentov. Pod vodstvom gledališkega igralca Gregorja Čušina so nam pripravili duhovit prizorček. **Angelci** pod vodstvom sv. Petra pripravljajo sladkarije za pridne otroke. Tudi sami so sladkosnedi in nagajivi. Sv. Peter jih le s težavo kroti. A tudi on se razveseli hrustljavih piškotov. Sv. Miklavž je zadovoljen z okusnimi piškoti, ki jih angelci spravijo v vrečke in ponese otrokom. Sledilo je obdarovanje. Miklavž je kot vsako leto našel primerno besedo za

Čajanka po polnočnici

vsakega otroka. Nekateri so se oju-načili in mu zapeli ali deklamirali pesmice. Lep večer je zaokrožil **deklški pevski zbor**, ki je pod vodstvom Marjance Bolčina ubrano zapel.

Med božičnimi prazniki so naše maše bolj slabo obiskane. Večina se jih odpravi v domovino. Najbolj vztrajni so prišli k polnočnici v župnišče. Bilo je lepo in doživeto.

Posebno smo bili veseli mlajših obrazov. Kot velika družina smo se najprej zbrali pri bogoslužju, nato pa po domače poklepetali v naši knjižnici.

ROSENHEIM

Nekaj let nazaj je bilo kar nekaj naših ljudi v Rosenheimu; danes nas je ostalo malo; radi pa pridemo

Martinovanje pri Lipi je bilo veselo in nepozabno.

Na mladih svet stoji.

skupaj k maši, ki jo imamo dvakrat na mesec. Po maši si imamo vedno kaj povedati.

Božičnica je postala že tradicija. Že več let gremo v kakšno gostilno, da smo lahko malo več časa skupaj. Tudi letos, kot lani, nas je razveselila **mala Marija Huber**, ki je poživila našo družbo s svojo ljubkostjo. Razšli smo se z željo, da bi nas božji blagoslov spremljal tudi v novem letu.

Martinovanje pri LIPI v Münchnu

Slovensko kulturno društvo LIPA v Münchnu je novembra pripravilo tradicionalno martinovanje. Po pozdravnih besedah g. Gajška in mladinke Daniele, ta je v nekaj stavih opisala pomen sv. Martina, smo prepustili večer glasbi in plesu. Za dobro razpoloženje je poskrbel ansambel Mikola iz Slovenije. Pripravili smo tudi vesele igre in izžrebali 25 vstopnic. Imeli smo zelo lepe nagrade, za kar se moramo zahvaliti pokroviteljem iz domovine in tukajšnjim podjetjem. Prva nagrada je bila "Martinova gos" in domače vino, ki ga je z veseljem prejel g.

Režonja. Celotna prireditev je dobro uspela, zato se že veselo pripravljamo na pustovanje.

Vladislav Varga

OBERHAUSEN

Odhiteli so dnevi in meseci preteklega leta in z njimi najrazličnejši dogodki našega življenja. Mnogi veseli, drugi resnobni. Naj bo iz teh popisanih listov že zaprte knjige osveženih še nekaj drobcev spominov naše slovenske skupnosti.

Skupnost v CASTROPU spada med naše starejše skupnosti. Ker ni več tako številčno močna, se jim pri bogoslužju in srečanjih radi pridružijo iz mlajše skupnosti "po letih in letih obstojanja", v WETTRU; srečanja si medsebojno vračajo.

S srcem, dušo in polnim sodelovanjem pripada skupnosti v Castropu g. **Franc Borišek**, ki ga s svojo iznajdljivostjo, okusom za lepoto pri mizi in postrežbi odpolnjuje njegova **žena Elvira**. Po sv. maši 22. novembra smo v Wettru proslavili in se mu zahvalili ob njegovem 65.

rojstnem dnevu. Bog te živi še na mnoga leta, so bile iskrene želje in voščila članov obeh skupnosti.

V kroniko preteklega leta spadata tudi dve poroki ter šest krstov. Srečne družine so sprejele medse prerrojene v božje otroke **deklico Adrijano** ter pet korenjakov: **Adrijana, Benedikta, Martina, Svena-Stanislava in Fabia-Blaža**.

Dvakrat smo se v ESSNU srečali tudi pri zemeljskih slovesih. Najprej smo se **poslovlili od Marije URH**, žene znanega in čislanelega upokojenega zdravnika **dr. Marjana Urha**. Pred iztekom leta pa je nepričakovano in hitro zapustila svojo drago družino še mlada, komaj 44-letna **Dubrovka ŠKRUBEJ**. Naj ju dobrotni Oče sprejme v večno srečo, družinama pa župnija izraža molitveno podporo in spomin nanju pri sv. maši ter iskreno sožalje.

Naša dobra faranka **Marta Križanec** iz Oberhausna ter **Nada Zupan**, naša pevka zbora Slovenski cvet iz Moersa, sta za nekaj časa dom morali zamenjati z bolnišnico. Obe sta že doma, obema kličemo: Bog daj zdravja! Enako želimo našemu dobremu faranu Ivanu Papežu iz Bottropa!

Na zadnjo adventno nedeljo je zapustil našo sredino **Edvard LOBE**, dolgoletni ministrant, asistent, bralec beril, "Miklavž", član mladinske skupine, dober harmonikaš in nekdanji član folklorne skupine. Srce ga je vleklo in pripeljalo do odločitve, da se vrne nazaj v Slovenijo, v rojstno župnijo svoje mame, v Staro Cerkev pri Kočevju. Edi, med nami bo ostal lep spomin na mladega človeka, ki je rasel iz dobrih družinskih korenin. Želimo ti

vse dobro in medsebojne vezi naj se ne pretrgajo.

Naši letošnji birmanci in njihove družine bodo od 20. do 22. februarja na duhovni pripravi skupaj s svojim katehetom, diakonom Stankom Čeplakom v Katoliškem mladinskem domu v NIEDERMÜHLNU. Želimo jim vse duhovno dobro, prijetno skupno počutje in jih podprimo s svojo molitvijo. Naj tudi ti dnevi doprinesejo birmancem in njihovim družinam odprtost srca za delovanja božjega Duha, ki je letos še posebej v ospredju našega oznanjevanja v pripravi na jubilej 2000-letnice Jezusovega rojstva.

STUTT GART

Od leta 1997 smo se v Stuttgartu poslovlili z mnogimi prireditvami.

Začetek decembra je zaznamovalo miklavževanje, ki smo ga pripravili v župniji in nekaterih društvih. V Stuttgartu je zavzeta skupina pod vodstvom Antona Strojana ter s. Mateje pripravila veselo igrico Franca Juvana "Oh, ta darila". V igrici, najprej so jo zaigrali v Helibronnu, nato pa še v Böblingenu ter Stuttgartu, so nastopali vsi štirje člani družine Mauko, Franc in Andrej Leben (oče in sin), pa Mojca in Tomaž Ješelnik, Mihaela Petek, Matevž Kozamernik, Karmen Vrana, Tanaja Zalokar, Shandy Krajnc in Sara Radu.

V Heilbronu se je letos zbralo še posebej veliko rojakov. Pri sveti maši je sodeloval harmonikarski orkester g. Ferdinanda Anclina. Družina Reichele ter g. Košir so prikazali zgodbo o nastanku najlepše božične pesmi: Sveta noč. V dvorani je igrica ustvarila veselo

razpoloženje, Miklavž pa je velikušno obdaril vse otroke.

Dobre gospodinje in župnijske sodelavke so poskrbele še za dobro večerjo, g. Anclin pa za prijetno glasbo, tako da je večer izzvenel kot lepa domača pesem.

Tudi v Böblingenu in v Stuttgartu je bilo na Miklavževo nedeljo lepo. Za igralce je bilo naporno, za vse druge pa prijetno doživetje. V Stuttgartu je vsebino igrice obogatil še mladinski zborček. Miklavž je imel toliko daril, da jih je naslednjo nedeljo delil še v Schw. Gmündu.

Na Miklavžev večer je bilo živahno tudi v **Oberstenfeldu**, kjer je g. Janko Šturm obhajal v krogu ševilnih prijateljev "srečanje z Abrahamom", ter v Ruitu ob adventno-božičnem srečanju Domačega zvona.

Sredi decembra smo zaključili **krog katehez za odrasle** z dnevom skupnosti v Wernau. Večina tistih, ki so bolj ali manj redno poslušali veselo oznanilo evangelija nekoliko drugače, zdaj nadaljuje v skupnosti, ki ima redna bogoslužja božje besede ob sredah, evharistično bogoslužje pa obhajamo ob sobotah zvečer.

19. in 28. decembra je odmevala **slovenska božična pesem** ob jaslicah na glavni železniški postaji v Stuttgartu. Mnogim mimoidočim potnikom smo oznanjali božično skrivnost z našo lepo pesmijo in dodali živo pričevanje k jaslicam, ki so jih izdelali študentje likovne šole v Zakopanih na Poljskem. Jaslice so povezali z Noetovo barko in sv. Frančiškom. Vse vrste živali "so se prišle poklonit novorojenemu Kralju", ob Detetu je še nekaj pastirjev in Asiški ubožec, živa reka ljudi pa dan za dnem hiti mimo, in kakor

takrat v Betlehemu, večina morda ničesar ne opazi.

Pri slovensko-nemški polnočnici v Stuttgartu je letos sodeloval naš mladinski zborček. Stebri tega zborčka so: Petra in Barbara Košar ter Danijel Rudolf. Ko se jim pridružijo še drugi, zazveni pesem kot strune na harfi. Po maši smo nadaljevali z božičnim večerom še v Slovenskem domu in skupaj zapeli ob jaslicah božične pesmi, ki v cerkvi niso prišle na vrsto.

Slovesna **božična maša** je bila na sveti dan popoldne v Stuttgartu in na štefanovo v Esslingenu. Že vrsto let je v navadi, da se na tem božičnem srečanju bogato okraši drevesček in se igra tombolo. Tokratni dobitnik božičnega drevesa je prepustil lepe in sladke darove na smreki otrokom, ki so bili v dvorani. Z veseljem so obrali drevo in si napolnili žepi in vrečke z dobrotami še za naslednje dni.

Tudi zadnje ure lanskega leta smo preživeli skupaj. **Na silvestrski večer** smo se pri sveti maši zahvalili za vse prejete milosti v iztekajočem se letu, nato pa nas je 75 nadaljevalo s silvestrovanjem v dvorani cerkve sv. Konrada. Program je pripravil in vodil g. Martin Sinkovič, pri

(Göteborg) Marie in Milan Geld

postrežbi je pomagala še žena Fani-ka, g. Damjan in ga. Sonja Jejčič ter Slavica Tutič. Za ples in zabavo je igral Danijel Rudolf, sicer pa je vsak udeleženec po svoje poskrbel, da je bilo razpoloženje prijetno domače in so se urice zelo hitro iztekle.

Lani smo pokrili naš dolg za "Belega goloba", za misijone (skupaj z MI-VO) smo prispevali 2.100 DM, za Karitas - družine v stiski 1.300 DM, za Andreanum v Mariboru 1.200 DM, za kapelo v celjski bolnišnici 1.100 DM, za obnovo cerkve v Dobju 500 DM, za novo cerkev sv. Lucije pri Portorožu 400 DM. **Nekaj se je zbralo že za sklad NAŠE LUČI**, ki tudi potrebuje solidarnostno pomoč.

Nekateri ste darovali še v druge posebne namene, Bog naj vsem dobrotno povrne z darovi za "telo in dušo"!

Š V E D S K A Slovenska katoliška misija v letu 1998

Morda se bo kdo izmed bralcev NL vprašal, zakaj ni nobenega glasu s Švedske. Ali so "severni medvedje" šli spat? Ne, to pa že ne, le brez snega so na južnem Švedskem, zato so morali oditi daleč na sever dežele. Pa še tam ni šlo za spanje, ampak za preveliko obremenitev pri pripravah na praznike, ki so že mimo. Pripravljajo se tudi na delo v letu 1998.

Poroka: Milan Zupančič in Kersti Birgitta Marie Sannum sta se 25. oktobra 1997 poročila v župnijski

cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu. Poročil ju je nekdanji župnik v tamkajšnji župniji John Mc Cormack. Tako je še eden izmed slovenskih rojakov, ki živijo na Švedskem, izrekel svoj življenjski da pred svojo družico Marie. Skupaj z Božjo pomočjo bosta skušala ustvariti zakonsko skupnost in prijetno družinsko ognjišče, ki bo ogrevalo njune otroke in vse, ki se bodo z njima srečevali in ju obiskovali. Milan prihaja iz dobre katoliške družine Zupančičevih, ki so zapustili rodno Prekmurje in se podali v svet. Kakor mnoge druge je tudi njih želja za boljši kruh pripeljala na Švedsko, kjer so si ustvarili prijeten dom in skupaj z drugimi vernimi Slovenci v Göteborgu še danes sodelujejo pri delu in življenju slovenske misije.

Spoštovana Milan in Marie, ostanita vse življenje zvesta drug drugemu, bodita odprta za življenje, da bo vajina ljubezen potrjena z otroki, ki jih vzgajajta v ljubezni do Boga in narodnih korenin! Ostanita zvesta dobremu Bogu, da bosta srečna in bo Božji blagoslov z vama in vajino družino! Naj dobri Bog, ki je po vama to delo začel, nekoč tudi vama nakloni bogato plačilo večne sreče v nebesih!

Srečanje z Abrahamom: Je že tako, da življenje teče svojo pot, če to hočemo ali ne. Tako se je zgodilo, da se je slovenska rojakinja **Marija Kolar** iz Göteborga, ki je med drugim tudi zvesta sodelavka v misijskem pastoralnem svetu, srečala z Abrahamom. Vesel je bil tisti petek, 5. decembra 1997, ko so se članice in člani MPS zbrali pri svoji sodelavki in ji zaželeli še veliko veselih in srečnih let, da bi s svojo ljubeznijo ogrevala moža Karla in se veselila poleg sina in hčerke tudi

svojih vnukov in vnukinj. To je bil dan odprte hiše, kjer so bili vsi dobrodošli. Isto je doživela tudi večja skupina misijskega sveta, ki je vstopila v Marijin dom s pesmijo ob spremljavi **frajtonarice slovenskega rojaka Jožeta Zupančiča**, ki ga je spremljala njegova žena Katarina in njeni. Ne samo da so bili vsi deležni Marijinega gostoljubja, slovenska glasba in pesem sta tisti večer odmevala po stanovanju in navzven, da so tudi Švedi z veseljem prisluhnili razigranosti Marijinih gostov.

Gospa Marija, naj vas Bog živi še na mnoga blaga leta v slovenski skupnosti v Göteborgu.

Leto 1998 je za slovensko katoliško misijo in vso slovensko skupnost na Švedskem pomembno, saj bo za **binkošti** že 25. - srebrno-srečanje Slovenk in Slovencev s Švedske v Vadsteni, ki je duhovno srce Švedske. To **srečanje bo 31. maja** z začetkom ob 12. uri, ko se bo pod vodstvom škofa Metoda in drugih gostov začelo slovesno bogoslužje. Svojo prisotnost je potrdil tudi škof Hubertus iz Stockholma, delegat za Slovence na Švedskem, msgr. Janez Pucelj in g. Jože Drolc, ki bo s sabo pripeljal pevski zbor. Med slovenske rojake bodo na to slovesnost prišli še nekateri drugi duhovniki. Prav tako bodo na to srečanje prišli tudi zastopniki slovenske države iz domovine in s slovenske ambasade v Stockholmu, ki jo bo zastopala ambasadorica Dragoljuba Benčina, ter zastopniki Slovenske zveze in medijev. Društvo Slovenija v svetu bo letos že četrty denarno podprla prihod naših gostov iz Slovenije.

Da bi se na to slovesnost vredno pripravili, bo v aprilu v vseh večjih slovenskih skupnostih **duhovna ob-**

nova, ki jo bo vodil Janez Pucelj iz Münchna. Drage rojakinje in rojaki, vsi ljudje dobre volje, kot vaš dušni pastir čutim dolžnost, da vam napovem pomebne dogodke, obenem pa vas prosim, da vse te velike reči spremljate s svojo molitvijo in si že zdaj rezervirate čas za duhovno obnovo. Za njen uspeh radi vsaki dan molite. Naj bo srebrni jubilej srečan Slovenk in Slovencev v Vadsteni za binško priložnost za večjo medsebojno povezanost in sodelovanje pri slovenskih sv. mašah, pri delu in življenju slovenskih društev, obenem pa naj pomaga priprava na to srečanje ovrednotiti slovensko izseljenstvo na Švedskem. Prav tako naj poveže mladi slovenski rod, da bo spoznal svojo istovetnost in jo ohranil prihodnjim rodovom! Naj živi slovenstvo in naj se razrastejo slovenske korenine v tretje tisočletje! Slovenska skupnost na Švedskem naj s svojo bogato krščansko kulturo, zgodovino, s svojo enkratnostjo prinaša vselej novega duha, ki naj razpiha pepel liberalizma, materializma in brezboštva, s katerim so zaznamovane vse zahodne dežele! Slovenska pesem in beseda naj še dolgo odmevata tudi v tej skandinavski deželi!

Slovenski dušni pastir Zvone čuti dolžnost, da se iz srca zahvali svojim domačim, bratom v duhovništvu, ki delajo med izseljenci v Evropi, in vsem dobrotnikom doma in na Švedskem, za gmotno in duhovno podporo, ki ste mi jo dali v letu 1997. Še naprej se vas bo vseh spominjal v molitvah in pri sv. mašah za sorodnike in dobrotnike! Bog lonaj!

vaš ZvonePodvinski

OZNANILA IZ NAŠIH ŽUPNIJ

FRANCIJA

Pariz - Sporočila

Pustovanje bo 21. 2. 1998 v slovenskem domu v Châtillonu ob 20. uri. Ob 19. uri bo sveta maša. Nato nas bo Društvo Slovencev v Parizu popeljalo na veselo pustovanje. Igrali in peli bodo Mladi pariški slavčki pod vodstvom Marjana Slaviča. Med pustno zabavo bomo nosili skrite maske (les masques cachées). Pridite v lepem številu in povabite še druge slovenske in francoske prijatelje. Lepota pustovanja je prav v tem, da se pred postnimi dnevi uživamo v moč in lepoto vseh norčij, ki so po slovenskih šegah in navadah.

NEMČIJA

München

Nedeljske maše so ob 16.30 v cerkvi sv. Duha na Tal zraven Marienplatz. Pol ure pred mašo spovedovanje. Prvo nedeljo v mesecu ob 16.00 molitev za mir in duhovne poklice. V postnem času, od 1. do 29. marca, bodo maše že ob 16.00. Po slovenski maši bo imel ob 17.00 postne nagovore škof Siebler.

6. 2. prvi petek, molitvena ura ob 18.00 v župnijski kapeli

25. 2. pepelnica, bogoslužje ob 18.00 v župnijski kapeli

6. 3. prvi petek, molitvena ura ob 18.00 v župnijski kapeli

V postu bodo maše vsak petek zvečer v kapeli.

ŠOLA bo 7. 2., 14. 2., 28. 2. in 7. 3. ob 9.00 v župnišču.

Waldkraiburg

7. in 21. 2. ter 7. in 21. 3. ob 18.00 v cerkvi Kristusa Kralja.

Rosenheim

8. in 22. 2. ter 8. in 22. 3. ob 11.15 v cerkvi ob pokopališču

Freilassing

8. 2. in 8. 3. ob 16.00 v župnijski cerkvi.

Oberhausen: Sv. maše

ESSEN: vsako nedeljo ob 10. uri

OBERHAUSEN: vsako nedeljo ob 11.15

HAMM: 7. 3. in 4. 4. ob 16.00

CASTROP: 1. 3. in 5. 4. ob 16.00

MOERS: 8. 3. in 11. 4. ob 16.00

GÜTERSLOH: 21. 3. in 18. 4. ob 16.00

KREFELD: 15. 3. in 19. 4. ob 16.00

WETTER: 28. 3. in 25. 4. ob 16.00

ESCHWEILER: 22. 3. in 26. 4. ob 16.00

Stuttgart: Svete maše februarja in marca:

STUTTART - Sv. Konrad: 1., 8. in 15. feb. ter 1., 8., 15. in 29. feb. ob 16.30

BÖBLINGEN: Sv. Bonifacij: 1. feb. in 1. marec ob 10.00

SCHW. GMÜND: Kapela sv. Jožefa: 8. feb. in 8. marec ob 9.30

SCHORNDORF: kapela-sestre: 15. feb. in 15. marec ob 8.45

AALEN: Sv. Avguštín: 15. feb. in 15. marec ob 11.00.

HN-BÖCKINGEN: Sv. Kilian: SOBOTA: 28. feb. in 21. marec ob 17.00!

OBERSTENFELD: Srce Jezusovo: 22. feb. in 22. marec ob 9.00.

ESSLINGEN: Sv. Elizabeta: 22. feb. in 22. marec ob 17.00!

Sobotna šola:

Stuttgart: 7. in 14. feb. ter 7. in 21. marca od 15.00 do 17.00.

Böblingen: 1. feb. in 1. marca ob 9.00.

Slovenski dom

Župnijska pisarna je gotovo odprta: torek, sredi in petek, od 9.00 do 12.00, torek in petek tudi od 16.00 do 19.00, ter vedno po maši oz. po dogovoru. Tel.: 0711/23 28 91 ali Janez Šket, 0711/2 361 361 oz. 0171/34 776 35.

Konzularni dnevi

- Sophiestr. 25/II: 5. 12., 19. in 26. feb. ter 5., 12., 19. in 26. marca (9.00 - 12.30 in 13.00 - 16.00). Tel.: 0711/640-10 31/32/ ali 80045 München, Lindwurmstr. 10. tel. 089/ 543-98-19.

Lojze Kozar: Materina ruta

Preden sta šla spat, je Miška Pejpa slekel, namočil cunjjo v vročo vodo in ga začel umivati od temena do pet. Ko je Pejp zaspal, je na ta način okopal še sebe, kajti jutri bo po dolgem času spet šel v cerkev in zato mora biti vsaj na telesu čist. V duši se ni preveč dobro počutil. Še vedno ga je bolel padec tistega človeka in ta bolečina je zdrabila še mnoge druge iz prejšnjih časov.

Na cvetno nedeljo sta Miška in Pejp vstala zelo zgodaj. Kakih posebnih opravil nista imela, zato se je čas vlekel in sonce se je le s težavo dvigalo nad obzorje. Miška je že petkrat pogledal v kapalico, toda senca se še vedno ni toliko skrajšala, da bi bil čas za odhod. Toda Miška ni mogel več strpeti:

"Greva, Pejp. Bolje bo, da prideva malo prej, kakor da bi naju vsi zbrani že od daleč opazovali in občudovali."

"Zakaj bi naju občudovali, stric?"

"Ker sva nekaj posebnega. Ne sicer midva, pač pa najina obleka. Tvoja je kar čedna, samo da si se čisto zgubil v njej. Lahko bi kdo rekel: "Glejte, obleka gre. Kje pa je človek?" Čakaj, da te še enkrat počešem. Tu pri ušesu imaš tako trmaste lase, da res ne vem, kaj bi z njimi. Namažem jih z milom, pa bodo ubogali in ležali, kamor jih položiva."

Pejpu je bilo mehko in slovesno pri srcu. Prvič gre nekam med ljudi. Držal se je togo in napeto, ker mu je bila obleka kot oklep. Klobuk mu je bil trikrat prevelik in mu je venomer lezel na oči, da je moral glavo držati čisto vzrak.

(Nürnberg) Na slovenskem dnevu smo se srečali tudi mladi.

Ko se je nekajkrat krepko spotaknil ob borove korenine in mu je palec začel krvaveti, se je Miška razhudil:

"Kako pa stopaš, ja, kako pa stopaš! Kaj si slep ali pa še spiš? Dvigaj vendar noge!"

"Če pa nič ne vidim," je šlo Pejpu na jok.

"A tako? Zakaj pa ne poveš? Vzemí klobuk z glave in ga nesi v roki. To je gosposko."

"Saj bi lahko šel brez njega. Doma ga nikoli nisem imel."

"Doma je kaj drugega. Ne maram, da bi ljudje mislili, da ga nimaš. Nesi ga v roki."

Tako je laže hodil in kmalu pozabil na palec. Zrak je bil mehak, mlačen, v hrbet pa jima je sijalo sonce, ko sta se spuščala po poti niže in niže, dokler nista stopila na veliko cesto.

Miška je delal predolge korake in Pejp je moral po malem teči, da ga je dohajal. Če se je le malo kam zgedal, je bil Miška že dvajset korakov pred njim.

Včasih se je Miška ustavil in si je Pejpa znova in znova ogledoval:

"Kar v redu si, Pejp, kar v redu. S temi dolgimi lasmi si videti samo še imenitnejši. V cerkvi te bom odvedel k oltarju med otroke. Tam boš stal, dokler ne pridem pote. Postavil te bom v kot, ti se pa ne daj spraviti iz njega. Tako boš imel nepridiprave samo pred seboj. Če te bodo zrinili pred sebe, pa res ne vem, kako boš prestal do konca maše. Zase pa tudi ne vem, čemu tako hitim. Mislim, da sva mnogo prezgodnja."

"Zakaj bi naju občudovali, stric?"

Ko sta stopila v cerkev, je postal Pejp čisto bled in omamljen. Ogromni prostor, čeprav je bila navadna podeželska cerkev, mogočni odmev Miškovih korakov v tej veliki praznini, čudovito pisani, gladki in hladni tlak, mavrično se prelivajoča svetloba visokih barvastih oken, rahlo dražeči vonj po kadilu in nečem nedoločenem, vse se je v svoji lepoti in veličastju postotterilo in tako stopilo v Pejpu zavest in do pijanosti in omame preplavilo vso njegovo notranjost. V glavi se mu je vrtelo in ni vedel, ali je resnica, ali samo sanja.

Miška ga je za ramo skoraj odnesel v kot in ga pritisnil ob tla. "Poklekni!" mu je menda zašepetal, toda od vseh strani ga je kot val obdal odmev "poklekni".

Pejpu je pogled obstal na oltarju, na katerem sta dva človeka stala čisto pri miru, ne da bi se ganila. Pejpa je

bilo nekoliko strah. Zakaj sta tako majhna? Nista večja od njega, Pejpa, toda njuni bradi pričata, da sta odrasla. Prvi drži v roki palico s križem, v drugi pa nekaj Pejpu čisto neznanega. Drugi ima roke sklenjene k molitvi, vendar ga Pejp zaman natanko opazuje, če bo zganil z ustnicami. Počasi je Pejpu malo odleglo. Spoznal je, da so to samo podobice.

Občudoval je angela ob tabernaklju in njuno sijajno modro obleko z zlatimi robovi, nad vse lepo okrašena vratca in tako lepo okovana, da sploh ne bi vedel, da so vratca, če ne bi bilo ključavnice, ki je kakor budno oko pazila na bedela nad vsem, kar se v cerkvi dogaja.

Potem je gledal strop nad oltarjem, kako se je zaokrožil in drzno vzpel navzgor, dokler ni prešel v samo sinje nebo, na katerem je bilo nešteto zlatih, lepo razvrščenih zvezd. Pogled se mu je ustavil na vsaki podrobnosti, vse je bilo tako novo, tako bajno lepo. Še črvena klop, na katero se je z eno ramo naslanjal in ki se je samo še zaradi navajenosti držala skupaj, je imela v njegovih očeh poseben čar. Res da so bile na njej rezbarije od mojstrove roke, bile pa so tudi globoke zareze, ki so jih vrezali pobalini, ki jim je bilo dolg čas pri maši. Čas pa je oboje prekril s temno barvo, ki so jo mnoge roke v dolgih letih zgladile v pravo polituro.

Pejp si je želel, da bi mogel vse, kar je v cerkvi, videti od blizu, vzeti v roke in otipati. Toda v opazovanju so ga

motili otroci, ki so prihajali drug za drugim. Na njegovo stran so prihajali dečki. Butali so s koleno ob tla, se udarili po čelu in prsih, premikali nekaj časa ustnice, kakor da molijo. Vrteli so glavo na vse strani, kakor da je na krogičnih ležajih, in že so vstali, pobrali robček, ki so ga prej sunili pod koleno. Potem pa začeli zamenjavati podobice iz svojih molitvenikov.

Pejpu je bilo žal, da nima s seboj maminega molitvenika. Postavil bi se pred dečki z okovanimi tablicami, kot so rekli platnicam.

"Kako neki je oblečen šele Bog?"

Na drugo stran, Pejpu nasproti, so prihajale deklice. Klečale so dalj časa kot dečki, šepetale so pa prav tako. Pejpu so se zdele tako mile, kajti budile so mu spomin na malo Fani.

Morda pa pride tudi mala Fani k maši, kdo ve? Takrat Fani še tudi ni bila v cerkvi. Ni imela obleke, ki jo je mati vedno samo obljubljala in od praznikov do praznikov odlašala. Zdaj jo gotovo že ima. Saj jo ima celo on, Pejp, ki ni tetin. Zato pa je stričev. Bog ve, če tile dečki okrog njega vedo, da je on stričev?

Zdaj je prišla prav taka, kot je bila Fani. Svilen ruto ima, in tako lepo zavezano. Obrazek je droben, nasmejan, nosek malce zavihan. Je čisto podobna Fani in vendar, kakor da ni ona. Morda se je spremenila.

Če bi ga pogledala, bi jo Pejp spoznal po očeh. Toda ona se zanj sploh ne zmeni in ves čas gleda v molitvenik. Morda pa ne ve, da je on tukaj.

Gledal jo je tako vztrajno, da je to opazila njena soseda. Nekaj ji je šepnila na uho in deklica je uprla svoje velike temne oči v Pejpa. Samo za trenutek, toda dovolj dolgo, da je Pejp spoznal, da to ni Fani. Potem je skrila oči za odprt molitvenik, iz katerega je molel dolg vršič rožmarina.

Nekje blizu je udaril zvon s tako močjo, da se je vsa cerkev začela zibati po njegovih udarcih. Pred oltar pa so prišli še večji dečki, ki so se brezobzirno rinili k steni. Ker se Pejp ni hotel umakniti, mu je eden segel za hrbet in ga zrinil predse, ko je skoraj na glas rekel:

"Proč, to je moje mesto."

Pejpu je bil tako na tesnem, da je imel glavo kakor v primežu. Ničesar ni več videl, dokler ga večji niso spravili predse, da je med sebi enakimi zopet lahko dihal.

Tedaj se je od zadaj v cerkvi oglasilo tako milo in sladko, da je Pejp kar medlel od miline in bolečega domotožja.

(Frankfurt) Miklavžev obisk pri velikih otrocih v župniji

Oglasil se je harmonij, malce je bil razglašen, toda za Pejpa je bila to nebeška muzika.

Iz zakristije so stopili štirje dečki, oblečeni kakor angeli na oltarju, da Pejp ni vedel, ali so ti živi in oni podobe ali narobe. Občudoval je sijajno mašnikovo oblačilo in si mislil:

"Kako neki je oblečen šele Bog?"

Vsa cerkev je nekaj pela, ubrano in na ves glas, da je bilo naenkrat vse en sam prelivajoč se zvok, ki je Pejpu pognal srce nekam kvišku, v vrat, da ga je dušilo in so mu solze stopile v oči. Potem so ga otroci rinili s seboj nekam ven in Pejp se je zbal, da je že vse končano. Toda šli so samo okrog cerkve.

"Dominus vobiscum!"

Pejp je v eni roki držal mačice, slovesno in lepo, v drugi pa klobuk, ki je bil čisto zmečkan. Drugi dečki so svoje pustili na klopi ali na oltarni stopnici in so se Pejpu posmehovali. Ede mu je polglasno rekel:

"Tak je, kot bi ga Šeka imela za nagobčnik."

Pejp ni rekel nič. Že zopet so bili v cerkvi, kjer so se komaj prerinili skozi množico, ki je neprestano valovala, saj na tleh ni bilo prostora za obe nogi, taka gneča je bila.

Pravkar so odpeli Gospodovo trpljenje po nekem starem koralnem napevu. Leta pa so koral tako spremenila, da bi moral imeti izvrstno uho, če bi hotel v tej zategli žalostni melodiji zaznati nekdanjo koralno osnovo. Tudi besedilo je bilo starinsko in se je napevu prav lepo prilagalo.

Zdaj je strežnik vzel veliko in debelo rdečo mašno knjigo z mnogimi pisanimi trakovi in znamenji in jo je nesel na drugo stran. Ko je na sredi pokleknil, se je spotaknil in malo je manjkalo, da ni s knjigo telebnil po tleh. Otroci so kar vrisnili od smeha, da se je župnik ozrl po njih s strogim pogledom in ostro rekel: "No!?" Na to enozložnico so vsi utihnili in strežnik je ves rdeč v obraz knjigo postavil na oltar.

Župnik je malo počakal, ker so ljudje vstajali s svojih sedežev, nato pa je s čistim in visokim tenorjem zapel mogočno in skoraj ukazovalno:

"Dominus vobiscum!"

Zdaj bi moral organist na koru ujeti glas, pritisniti akord in pevci bi zategnjeno odgovorili: "Et kon spereto too," kar naj bi bilo: In s tvojim duhom.

Toda harmonij se ni oglasil. Nekaj dolgih neskončnih trenutkov je bila popolna tišina. Motilo jo je samo neko

čudno drdranje nekje daleč, kakor da se bliža hudourni oblak, v katerem vre in ropota strašna toča. Tedaj je v to gluho, pričakovanja polno, mučno in grozljivo tišino planil cvileč in od groze trepetajoč ženski krik:

"Bežite!"

Množica je pridržala dih in se zdrznila, kakor da je bil glas nekaj tvarnega, kar jim je z vso težo padlo na glavo in srce. Drdranje je zdaj postalo strahoten ropot, ki se je bližal in večal, vmes pa so se slišali vse pogostejši strelji. S kora je planil svareč in ukazujoč moški glas:

"Bežite! Vsi bežite!"

Zdaj se je množica zganila. Zavalovala je kakor ogromen val, ki je prišel izpod kora, kosil in metal ob tla množico, kakor da ji je zmanjkalo tal pod nogami. Moč vala je z vsakim korakom naraščala in je med otroki pri oltarju dosegla svoj višek, da je prve vrste podrla na tla, druge pa vrgla preko njih vse do oltarnega podstavka, župniku pod noge.

Z valom se je začel tudi en sam krik strahu in groze, ki se je mešal s krikom bolečine. Kdor se ni mogel takoj dvigniti, so ga drugi pohodili, kajti val se je odbil nazaj in zdaj je vse sililo k vratom. Eni so rinili naprej, da bi branili otroke, ki so bili ob oltarju v gomazeči in mrgoleči gmoti pomešani v živ klobčič, ki se ni mogel osvoboditi, samo kričali so, cvilili in klicali očeta in mater.

Nihče v cerkvi pa ni vedel, kaj se dogaja in zakaj ta strašni preplah. Župnik je miril ljudi in klical na ves glas, toda niti trobenta vesoljne sodbe ne bi v tem kriku nič zalegla. Pobiral je otroke, toda predenj so padale vedno nove gruče.

Naenkrat se je val zopet obrnil. Kakor so prej vsi silili k vratom, tako so zdaj skušali priti čim dalje proč do njih.

(München) Ljubljanska študentska skupina z msgr. Pucljem

Zunaj so pri vseh izhodih stali vojaki s puškami in grozili:

"Kdor brez dovoljenja prestopi prag, bo tu na mestu ustreljen!"

"Zgoreli bomo! Zažgali bodo cerkev!" so vpili eni.

"Kdo je zunaj in kaj hoče? Povejte vendar, kaj se zunaj dogaja?" so spraševali drugi.

"Zakaj ne greste ven? Odprite vrata! Razbijte jih, če jih ni mogoče odpreti!"

"Mirujte, ljudje, ne hodite po drugih! Zmečkali jih boste." Toda nihče nikogar ni poslušal ne ubogal, ker pač ni mogel.

Pejpu je bil medtem nekje v sredini med dečki. Prvi val ga je podrl na tla in nad seboj je čutil neznosno težo prerivajočih se teles, da mu je vzelo sapo. Toda naslednji val ga je dvignil in ga vrgel nekam na glave odraslih ljudi, ki so ga odrivale, suvale, ga premetavale, da se je naenkrat znašel sredi cerkve. Tu so ga zgrabile močne roke neke visoke postavne ženske, ki je venomer vpila: "Deco pazite! Pazite deco! Ne hodite po deci!" Njeni so bili nekje pri oltarju pa ni mogla do njih in zdaj je namesto svojih stiskala k sebi Pejpa s tako silo in ihto, da mu je pohajala sapa. Z eno roko se je oprijela bližnje klopi in menda res ni bilo sile, ki bi jo mogla odtrgati odtod. Pejpa si je posadila na ramo, da je bil varen nad drugimi.

Pejpa je videl, kako sta dva vojaka s kapo na glavi in z naperjeno puško brezobzirno rinila k oltarju, k župniku, ki so ga obdajali tudi že odrasli, kajti zdaj je bilo že vse spremešano. Zgrabila sta duhovnika vsak za eno roko in sta ga hotela odvesti. Potem sta ga toliko spustila, da je odložil mašni plašč in štolo in sta ga odvedla v beli albi. Nekdo je s kora vpil na vso moč:

(München) Miklavž rad obdaruje.

"Obkoljeni smo, ljudje. Okrog cerkve vse mrgoli vojakov. Strojnice so namerjene v cerkev. Vse nas bodo postrelili!"

"Pojdi, Pejpa, in nič se ne boj. Doma me počakaj. Pridem gotovo."

Nihče ni vedel, ali ta pekel traja že celo uro ali pa je minilo le nekaj minut. Časa kratko malo ni bilo. Ko se je množica nekoliko pomirila, se je zaslišalo streljanje, ostri kratki strelji in nato drget strojnice. Nekdo je zavpil: "Ljudi streljajo!" In znova je nastal krik in jok.

"Župnika so že ustrelili," je vedel nekdo pri srednjih vratih.

Tedaj se je polovica zadnjih vrat odprla in zunaj je mirno sijalo toplo pomladansko sonce. Že to, da je zunaj sončen dan, je ljudi nekoliko pomirilo, saj se je pravkar še vsem zdelo, da mora zunaj biti sodni dan.

Med vrati so stali trije vojaki. Dva sta bila v civilnih hlačah, samo suknjič sta imela vojaški, tretji pa je bil ves v uniformi in je bil očitno vodja vse te odprave.

"Ljudje, zapustite počasi cerkev! Brez prerivanja. Nihče naj ne poskuša pobegniti, ker bo na mestu ustreljen! Kdor ni nič kriv, se mu ni treba ničesar bati."

Ljudje so rinili proč od vrat, kajti nihče ne bi bil rad prvi zunaj, ko pa ne veš, kaj te zunaj čaka. Vojaka sta stopila v cerkev in začela ljudi siliti ven. Zunaj so že čakali drugi vojaki, ki so završčali moške v svojo skupino, ženske v svojo, otroke pa so nagnali v jarek pred župniščem, kjer sta stražila dva stara, naveličana vojaka, ki sta kar tako iz navade držala puške v rokah.

Pejpa ni vedel, ali se je posrečilo njemu ali stricu, da sta se našla, ko je nepričakovano začutil na licu njegovo brado. Starec ga je stiskal k sebi in mu prigovarjal:

"Ne boj se, Pejpa, ne boj se! Tebi se ne bo nič zgodilo. Umiri se. Vse telo ti trepeta, moj mali. Umiri se."

Počasi je v Pejpu lezlo nekaj kakor tišina, kakor mir po hudem viharju. Najraje bi se razjokal, pa se je premagoval.

Ko sta med zadnjimi zapuščala cerkev, je vojak vprašal Miška:

"Je deček vaš?"

"Moj."

"Naj gre med otroke. Vi pa tja med moške."

"Majhen je še in se boji. Naj ostane pri meni."

Se nadaljuje

DOBREPOLJE

Pod krošnjami Lipovga gaja pri cerkvi sv. Antona nad Zdensko vasjo v občini Dobropolje so več kot tri stoletja, vse do začetka 2. svetovne vojne, pripravljali odmevne živinorejske sejme na Dolenjskem. 500-letne lipe so več kot 60 let samevale, nekatere pa so se že posušile. Občina je Lipov gaj spomeniško zavarovala, saj je eden redkih primerov ohranjenih stoletnih lip v Sloveniji. Sedaj so začeli saditi nove lipe. Župan Anton Jakopič je povedal, da bodo spomladi namestili klopi, občan zraven gaja pa že razmišlja o njegovem vključevanju v turistično ponudbo.

GOMILSKO

Na Štefanovo so tudi na Gomilskem pripravili blagoslovitev konj. Sv. Štefan je namreč zavetnik konj, zato so nekdanj 26. decembra, ko goduje ta svetnik, blagoslavljali konje, potem pa običaj opustili. Zdaj se trudijo, da bi ga spet oživili. Tako so se konjerejci iz Savinjske doline letos že drugič zbrali in pripeljali konje k blagoslovu, ki ga je podelil pater Manes Zdolšek iz Petrovč.

LJUBLJANA

S prvim januarjem so se za tisoče izdelkov iz 30 držav, s katerimi je naša podpisala sporazum o prosti trgovini, spet znižale ali pa odpravile carine. Gre za industrijske izdelke, vključno z avtomobili, iz EZ, Cefte, Efte, Hrvaške in nekaterih drugih držav.

Tako na primer lahko nekatere osebne avtomobile iz EZ in Češke (VW Škoda) uvažamo brez carin, iz drugih članic Cefte pa po znižanih carinah. Pri uvozu avtomobilov (zlasti japonskih znamk) je treba paziti, ali gre za vozila, ki se jim prizna izvor v državi izvoznici, kajti le v tem primeru je mogoče uveljaviti carinske olajšave. Izvoz je namreč carinikom treba dokazati s potrjenim obrazcem EUR. Znižale so se tudi carine za mnoge druge izdelke, in sicer pri potrošnem blagu bolj za tiste iz reformnih držav kot iz Cefte.

Po letu 1972 se je graditev avtocest nadaljevala s povprečnim tempom devet kilometrov na leto - v 23 letih (od 1970 do konca 1993) so speljali 198 kilometrov avtocest, od leta 1994, odkar velja nacionalni program, pa v štirih letih 126 kilometrov.

MOJSTRANA

Triglavska muzejska zbirka v Mojstrani, edina v državi, ki na enem mestu združuje predmete in dokumente s po-

dročja zgodovine planinstva, alpinizma in gorske reševalne službe, je razglašena za kulturni spomenik. To so sklenili kranjskogorski občinski svetniki. Zbirka ima veliko kulturnozgodovinsko vrednost, v njej je 373 predmetov, ki se navezujejo na zgodovino planinstva, alpinizma in gorske reševalne službe, od planinske in alpinistične opreme (palic, smuč, krpelj, derez, planinske obutve in oblačil, cepinov), fotografij, raznih tabel, priznanj, diplom, planinskih izkaznic, vodniških knjižic do knjig in časopisov ter drugega. Zbirko so odprli leta 1984, v prihodnje naj bi jo še obogatili, razmišljajo pa tudi o preselitvi, saj sedanja stavba več ne zadošča za predstavitev vseh izdelkov.

POMURJE

Zamisel o gradnji novega doma ostarelih v Ljutomeru je stara najmanj deset let. Približno toliko časa je rezervirana tudi lokacija nasproti ljutomerskega zdravstvenega doma. V zadnjem času so pripravili še idejne načrte za dom, ki naj bi imel sprva okrog 100 postelj. Čeprav je lani spomladi gradbeni odbor zelo optimistično napovedoval, da se bo gradnja začela morda že letos, je takšna napoved zdaj zelo negotova.

V zadnjem letu namreč nihče v ljutomerski občini ni kaj veliko napravil, da bi pridobili potrebne dokumente, s katerimi bi pričakali razpis ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Medtem pa se čakalna doba v domovih v Rakičanu in Lukavcih daljša. Ker je iz lju-

Pust, Pust,...

tomerske občine v drugih domovih kakšnih 100 ostarelih občanov, bi verjetno že zdaj morali razmišljati o več posteljah v domu, ki ga načrtujejo.

Nekoliko manj se mudi Radgončanom, ki so sicer trdno odločeni, da bo tudi v Gornji Radgoni zrasel dom za ostarele, vendar ne prej kot čez pet ali šest let. Najprej se morajo namreč pogovoriti s sosednjima občinama Radenci in Sv. Jurij ob Ščavnici, ali se bo katera od njiju pridružila gradnji ali pa bo radgonska poskrbela za svoje ostarele sama.

SLOVENSKE KONJICE

Z letom 1998 se končuje zbiralna akcija za nakup dveh reševalnih vozil za Javni zavod zdravstveni dom Slovenske Konjice, ki so jo začeli septembra. Zbrali so nekaj več kot pet milijonov tolarjev. Ta vsota zavzema 31,4 odstotka vrednosti obeh avtomobilov, ki že služita namenu. S prispevki so se v akcijo vključili številni podjetniki in posamezniki iz zreške in konjiške občine. V drugi humanitarni akciji pa so zbirali denar za invalidnega mladeniča Marka in zbrali za nakup opreme več kot štiri milijone tolarjev.

STARA FUŽINA

Župnijski urad Srednja vas in štirje poblašчени ključarji so v imenu krajanov Stare Fužine decembra zaprosili občino za denarno pomoč za nakupu novega zvona in za popravilo drugih dveh v cerkvi sv. Pavla v Stari Fužini.

Trije zvonovi v cerkvi sv. Pavla so edini bronasti zvonovi v vsej Zgornji Bohinjski dolini, njih zven pa se, kot piše v prošnji za občinsko pomoč, razlega do Ukanca in do nižjih planinskih postojank. Ko je pred kakim mesecem srednji zvon počil, to "obupno kvari harmonijo zvonjenja". Novi zvon bi skupaj s prevozom in montažo stal okrog milijon tolarjev, obnova obrabljenih delov in strokovna nastavitev ostalih dveh pa še štiristo tisoč tolarjev. Po predlogu naj bi občina prispevala milijon oz. pol milijona tolarjev, razliko pa naj bi zbrali farani.

STRUNJAN

Delavci SCT, d.d., Ljubljana so se lotili pripravljalnih del za ureditev enega najnevarnejših križišč na slovenskih magistralnih cestah in na najnevarnejšem križišču obalne ceste - v Strunjanu. Prav ta delček magistralne ceste se ponaša z neslavnim rekordom po številu žrtev prometnih nesreč, pa tudi po zastojih v poletni gneči. Rekonstrukcija magistralne ceste bo stala 233 milijonov tolarjev. Po posebni pogodbi, ki jo je Direkcija RS za

Še en spomin na Lisieux

ceste podpisala z občino Piran, bo ta za ureditev križišča prispevala 51 milijonov tolarjev, preostalih 182 milijonov tolarjev pa je delež države. Najprej bodo močvirnato območje nasuli z materialom in tako skoraj eno leto ustrezno obteževali zemljišče. Križišče bi morali po pogodbi dokončno urediti do 15. maja 1999, torej šele prihodnje leto. Ko bo povsem urejeno, bo poskrbljeno za ločeno povezavo med enim in drugim delom Strunjana, glavno križišče z magistralno cesto pa bo semaforizirano.

TREBNJE

Zveza zgodovinskih društev Slovenije in občina Trebnje sta pripravili celodnevni Baragov simpozij. Na njem so slovenski zgodovinarji vsestransko osvetlili okoliščine in pomen dela trebanjskega rojaka Friderika Barage, škofa in misijonarja. Govorili so tudi o Cerkvi na Slovenskem in Trebnjem v Baragovem času ter o izseljevanju Slovencev sredi 19. stoletja. V trebanjskem kulturnem domu so zavrteli tudi dokumentarni film Po sledovih Friderika I. Barage.

AVTOCESTE

V okviru nacionalnega avtocestnega programa smo v državi doslej dobili tretjino avtocest na prednostni smeri med zahodom in vzhodom, skupaj z odseki, ki jih gradijo, pa je ta smer zdaj na polovici. Dars je dokončal 126,2 kilometra avtocest, na 70,6 kilometra pa se gradnja nadaljuje.

Te dni (29. decembra) pa mineva tudi četrto stoletje, odkar so za promet odprli prvo slovensko avtocesto med

Vrhniko in Postojno, dolgo 32 kilometrov. Gradili so jo dve leti, več kot 40 odstotkov del pa je opravilo združenje GAST - podjetja Gradis, Slovenija ceste in Primorje Ajdovščina. Avtocesto so financirali s sredstvi cestnega sklada in s posojilom Mednarodne banke za obnovo in razvoj. Gradbeni stroški so znašali 752 milijonov dinarjev, cestnina pa je bila pet dinarjev za "fička" in sedem za mercedesa. Izkušnje, ki so si jih nabrali pri graditvi prve slovenske avtoceste, so uporabili pri graditvi vseh drugih na tedanjem jugoslovanskem ozemlju, saj je postala vzorčni primer za sodobno in kakovostno gradnjo.

DVOMILIJONTI DRŽAVLJAN

Spomladi bomo naposled zvedeli, ali ima Slovenija vendarle že več kot dva milijona prebivalcev (po zadnjih podatkih pred pol leta je do tega števila manjkalo še 13.152 ljudi). Statistični urad bo namreč 31. marca izvedel poskusni popis prebivalstva (zaresni bo na vrsti leta 2001), s katerim bo zajel 10.000 državljanek in državljanov v 3300 gospodinjstvih. Zadnji uradni popis prebivalstva v Sloveniji je bil leta 1991, takrat je imela 1.965.986 prebivalcev.

INFLACIJA

S prvim januarjem 1998 smo začeli kot mero inflacije za statistične in analitične namene uporabljati indeks cen

(Frankfurt) Kdo pozna ime tega božičnega kruha?

življenjskih potrebščin, kot to velja v večini držav Evropske zveze, in nič več indeks drobnoprodajnih cen; slednjega bodo še naprej uporabljali v nekaterih primerih, kjer je to logično in potrebno, denimo v zvezi z nekaterimi pravicami, ki so vezane na fizične in pravne osebe, za kar bo treba prilagoditi več zakonskih predpisov.

Sicer pa je bila inflacija v letu 1997, merjena še z rastjo drobnoprodajnih cen, enoštevilčna, in sicer 9,4-odstotna. V vsem letu 1997 so se najbolj zvišale cene svežih rib (28,5 odstotka), tekočih goriv in maziv (za 22,3 odstotka) ter kurjave (za 20,4 odstotka).

TOLAR

V primerjavi z ameriškim dolarjem je lani slovenski tolar že drugo leto zapored slabel. Nasprotno pa se je, podobno kot se dogaja že vse obdobje po osamosvojitvi - izjema je bilo leto 1993 - glede na marko vnovič okrepil.

Lestvica podražitev tujih valut kaže, da se je med koncem lanskega in predlanskega decembra na tečajnici Banke Slovenije najbolj zvišala cena ameriškem dolarju, in sicer za 19,58 odstotka. Britanski funt se je takrat podražil za 17,78 odstotka, marka pa je bila med valutami, ki so se v zadnjem letu dni pri naši osrednji banki podražili najmanj, namreč za 3,7 odstotka. Vendar pa je ta podražitev nekoliko večja, kot je bila predlanska, a je bila tudi inflacija višja.

Lani smo v Sloveniji "pridelali" 9,4-odstotno inflacijo, medtem ko se nemška giblje pri poldrugem odstotku, italijanske in britanske, denimo, pa je bilo med obema oktobra za 1,9 odstotka.

leto	dvig cen v Sloveniji v %	vsakoletne podražitve oz. pocenitve deviz pri Banki Slovenije v %	
		DM	\$
1992	+92,2	+63,8	+74,1
1993	+22,9	+24,9	+33,6
1994	+18,3	+6,9	-4,1
1995	+8,6	+7,6	-0,4
1996	+8,8	+3,5	+12,3
1997	+9,4	+3,7	+19,6

PREDMETNI ODVISNIK**I. PRETVORI PREDMETNE ODVISNIKE V NAVADNE PREDMETE:**

*Zgled: Povej mi, kaj meniš o razredničarki.
- Povej mi svoje mnenje o razredničarki.*

Povejte mi, koliko stane pisalni stroj. Ivan je nestrpno čakal, da jih bodo obdarili. Težko smo čakali, da se bo mama vrnila iz bolnišnice. Janko je prestrašen poslušal, kako je brnel zobozdravnikov vrtalni strojček. Stric mi je pripovedoval, kako je potoval po Grčiji. Zaslíšal sem, da je v shrambi nekaj zaropotalo. Ne vem, kje Vojko stanuje. Ni nam povedal, kako mu je ime. Vem, da je Mirko vesel. Dvomim, da so podatki točni. Sprašujem se, ali je to res.

2. NAVADNE PREDMETE PRETVORI V PREDMETNE ODVISNIKE:

Zgled: Vesel sem tvojega prihoda. - Vesel sem, da si prišel.

Vremenoslovci napovedujejo spremembo vremena. Pričakuje se dobra žetev. Glas po zvočniku je napovedal prihod vlaka. Bakterije povzročajo sesiritev mleka. Paradentozna povzročata izpadanje zob. Zaslíšal sem prepir med sosedi. Brala sem o strašnem mrazu na severnem tečaju. Smučar se je premalo zavedal nevarnosti plazov. Policist me je vprašal po rojstnem datumu in rojstnem kraju. Začeli smo dvomiti o izvirnosti Joštovega spisa.

3. NASLEDNJE GLAVNE STAVKE DOPOLNI S PRIMERNIMI PREDMETNIMI ODVISNIKI:

Želim si, ... - Poročali so, ... - Pospravi, ... - Vem, ... - Spoznal je, ... - Tone je mislil, ... - Prinesi, ... - Prepričana sem, ... - Žvečil je, ... - Rad bi vedel, ... - Moral bi gle-

dati, ... - Ne razpravljaj o tistem, ... - Občudovali so tisto, ...

4. V NASLEDNJIH STAVKIH DOLOČI IN IZPIŠI OSEBKOV IN PREDMETNI ODVISNIK:

Kar bo ostalo, bo vaše. Ne vem, kaj znaš. Zanima me, kako si brez ključa odklenil vrata. Skrbelo nas je, kako bomo postavili šotor. Povej, kar veš. Misli la sva, da bova prej na cilju. Kdor noče, kmali najde izgovor. Glej, da ne prideš z dežja pod kap. Ni vedel, ali naj bi se smejal ali bi jokal. Ne vem, kam meriš. Kdor hoče vedeti, mora vprašati. Ni vse zlato, kar se sveti. Česar nimaš rad, tudi drugim ne stori.

5. DOPOLNI NASLEDNJE PREGOVORE IN REKE:

....., ta se boji zvite vrvi. - ....., Janez zna. - Povej mi, ..., in povem ti, ... - ....., ne bom oporekel. - ....., tega ne ljubiš. - Vem, ..., ti pa še tega ne veš, ... - ....., tudi drugim ne stori.

6. VPRAŠAJ SE PO ODVISNIKU IN MU DOLOČI VRSTO:

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. - Kar si kupil, to boš lupil. - Povem ti, da nisem enakega mnenja. - Ni povedal, kdo je klical. - Naročil je le, kaj naj ti povem. - Kdor izbira, izbirek dobi. - Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. - Ni vedel, čemu bi se bolj čudil. - Kdor sanja, ima zadosti spanja. - Gledal je, kako so postavljali jez.

7. VSTAVI VEJICE:

Komur pevski duh sem vdihnil z njim sem dal mu pesmi svoje. (Prešeren) - Povedal sem mu kar mu gre. - Ali se reš ne spomniš kdo me je iskal? - Govoril je kar mu je prišlo tisti hip na misel. - Spoznal je da življenje ni praznik. - Pomanjkanje kalcija povzroča da se kosti ne razvijejo pravilno. - Ali verjameš da imajo odrasli vselej prav? - Zadovoljen bom s tistim kar mi prineseš. - Oče ni povedal kdaj se vrne. - Slišal sem da pripoveduje šale.

8. VSTAVI VEJICE (Pazi, ker povedi niso le dvostavčne):

Kdor ve naj pove kako se izgovori ta priimek. Rekel je da bo razložil da ni bil kriv on. Kdor je razglašal da je to novi predavatelj ni imel prav. Izgovoril se je da nima časa in da se bo ustavil kdaj drugič. Ali veš da se nisem mogel spomniti njenega imena da nisem vedel od kod je in kaj želi od mene. Kdor veliko govori malo naredi. Slišal sem da pripoveduje šale ki te zagotovo spravijo v smeh. Kdor je trdil da bo letos huda zima se je zmotil. Zagotovil je da bo to kar je obljubil tudi naredil.

REŠITVE**I. IZ PREDMETNIH ODVISNIKOV V NAVADNE PREDMETE:**

Povejte mi ceno pisalnega stroja. Ivan je nestrpno čakal na obdarovanje. Težko smo čakali na mamino vrnitev iz bolnišnice. Janko je prestrašen poslušal brnenje zobozdravnikovega vrtalnega strojčka. Stric mi je pripovedoval o potovanju po Grčiji. Zaslíšal sem ropot v shrambi. Ne vem za Vojkovo stanovanje. Ni nam povedal svojega imena. Vem za

Mirkovo veselje. Dvomim o točnosti podatkov. Sprašujem se po resnici.

2. IZ PREDMETOV V V PREDMETNE ODVISNIKE: Vremenoslovcu napovedujejo, da se bo vreme spremenilo. Pričakuje se, da bo dobra žetev. Glas po zvočniku je napovedal, da prihaja vlak. Bakterije povzročajo, da se mleko sesiri. Paradentozna povzročajo, da izpadajo zobje. Zaslíhal sem, kako se sosedi prepirajo. Brala sem, da je na severnem tečaju strašen mraz. Smučar se je premalo zavedal, kako so plazovi nevarni. Policist me je vprašal, kdaj in kje sem se rodil. Začeli smo dvomiti, da je Joštov spis izviren.

3. DOPOLNJNI GLAVNI STAVKI S PRIMERNIMI PREDMETNIMI ODVISNIKI: Želim si, da bi odpotoval v London. - Poročali so, da je padlo le malo dežja. - Pospravi, kar si razmetal. - Vem, da nič ne vem. - Spoznal je, da ni storil prav. - Tone je mislil, da je ves svet njegov. - Prinesi, kar sem ti naročila. - Prepričana sem, da si ravnal prav. - Žvečil je, kar je kupil v trgovini. - Rad bi vedel, kaj se je zgodilo včeraj zvečer. - Moral bi paziti, da ti miška ne bi ušla. Ne razpravljaj o tistem, česar ne poznaš. - Občudovali so tisto, česar niso poznali.

4. OSEBKOV IN PREDMETNI ODVISNIK: Kar bo ostalo - predmetni odvisnik. kaj znaš - predmetni odvisnik. kako si brez ključa odklenil vrata - predmetni odvisnik. kako bomo postavili šotor - predmetni odvisnik. kar veš - predmetni odvisnik. da bova prej na cilju - predmetni odvisnik. Kdor noče - osebkov odvisnik. da ne prideš z dežja pod kap - predmetni odvisnik. ali naj bi se smejal ali bi jokal - predmetni odvisnik. kam meriš - predmetni odvisnik. Kdor hoče vedeti - osebkov odvisnik.

kar se sveti - osebkov odvisnik. Česar nimaš rad - predmetni odvisnik

5. PREGOVORI IN REKI: Kogar je pičila kača, ta se boji zvite vrvi. - Kar se Janezek nauči, Janez zna. - Povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kdo si. - Kar sem rekel, ne bom oporekel. - Kogar se bojiš, tega ne ljubiš. - Vem, da nič ne vem, ti pa še tega ne veš, da nič ne veš. - Česar sam nimaš rad, tudi drugim ne stori.

6. VPRAŠANJA PO ODVISNIKU IN NJEGOVA VRSTA: Kdo ali kaj sam vanjo pade? Kdor drugemu jamo koplje (osebkov odvisnik) - Koga ali kaj boš lupil? Kar si kupil (predmetni odvisnik) - Koga ali kaj ti povem? da nisem enakega mnenja (predmetni odvisnik) - Koga ali česa ni povedal? Kdo je klical (predmetni odvisnik) - Koga ali kaj mi je naročil? kaj naj ti povem (predmetni odvisnik). - Kdo ali kaj dobi izbire? Kdor izbira (osebkov odvisnik) - Koga ali kaj tepe nadloga? Kdor ne uboga (predmetni odvisnik) - Koga ali česa ni vedel? čemu bi se bolj čudil (predmetni odvisnik) - Kdo ali kaj ima zadosti spanja? Kdor sanja (osebkov odvisnik). - Koga ali kaj je gledal? kako so postavljali jez (predmetni odvisnik).

7. VEJICE: Komur pevski duh sem vdihnil, z njim sem dal mu pesmi svoje. (Prešeren) - Povedal sem mu, kar mu gre. - Ali se reš ne spomniš, kdo me je iskal? - Govoril je, kar mu je prišlo tisti hip na misel. - Spoznal je, da življenje ni praznik. - Pomanjkanje kalcija povzročajo, da se kosti ne razvijejo pravilno. - Ali verjameš, da imajo odrasli vselej prav? - Zadovoljen bom s tistim, kar mi prineseš. - Oče ni povedal, kdaj se vrne. - Slišal sem, da pripoveduje šale.

8. ŠE VEJICE: Kdor ve, naj pove, kako se izgovori ta priimek. Rekel je, da bo razložil, da ni bil kriv on. Kdor

je razglašal, da je to novi predavatelj, ni imel prav. Izgovoril se je, da nima časa in da se bo ustavil kdaj drugič. Ali veš, da se nisem mogel spomniti njenega imena, da nisem vedel, od kod je in kaj želi od mene. Kdor veliko govori, malo naredi. Slišal sem da pripoveduje šale, ki te zagotovo spravijo v smeh. Kdor je trdil, da bo letos huda zima, se je zmotil. Zagotovil je, da bo to, kar je obljubil, tudi naredil.

Milan Kobal

IZRAŽAJMO SE LEPO

KAKOR, KOT, KO - To so podredni vezniki, ki jih uporabljamo predvsem v primerjalnih odvisnikih.

Za primerjanje "kakor, ko":

Opozarjal ga je kakor oče (po očetovsko, kakor da mu je oče). Kakor učitelj nas je opomnil (kakor da bi bil učitelj). Pokalo je, kakor da letijo strele. Kakor sem ti že povedal, bo jutri zaprto. Planil je pokonci, ko ga je zbudila osa.

Za izražanje lastnosti, istovetnosti "kot":

Kot tvoja mati (ker to sem) te svarim. Kot naš učitelj (to je res bil) je čutil dolžnost, da nam pomaga. Bil je ustrezljiv, saj je kot tvoj dolžnik moral biti.

Takega razumevanja med vezniki ni najti v naših slovnica, pač pa v delih dobrih (predvsem starejših) pisateljev in v prevodih Svetega pisma. Izoblikovalo se ni naključno, saj ga potrebujemo, omogoča nam natančnejše razločevanje in nas rešuje dvomov, ki se lahko zbujejo, kjer teh veznikov ne ločijo.

Veljalo je nenapisano pravilo, da "kakor" in "ko" uporabljamo za primerjanje, "kot" pa za izražanje lastnosti ali identičnosti.

"Natakar, v moj račun ste všteli tudi današnji datum!"
 "Seveda, gospod! Saj veste: Čas je denar!"

"Gospod Zajec, ali mi lahko poveste, kje ste bili v soboto?" se huduje direktor.
 "Saj sem vam povedal, da me ne bo. Poročil sem se," pove Zajec.
 "Kaj? Pa ste za to potrebovali cel dan!?"

"Pravkar sem Karlu posodil denar, ker je trenutno čisto suh."
 "O ti presneti slepar!"
 "Meni pa je govoril, da mu voda teče v grlo!"

Mama: "Ne gre mi v glavo, kako moreš narediti v enem dnevu toliko neumnosti!"
 Sin: "Danes sem vstal eno uro bolj zgodaj kot ponavadi!"

Že četrte ure se rahlo okajeni gost muči, da bi nabodel olivo na krožniku.
 Brez uspeha. Tedaj pristopi sosed in jo takoj nabode.
 "To pa res ni nobena umetnost," reče okajeni, "potem ko sem jo jaz pošteno izmučil!"

"Visoki zbor," začne advokat svojo obrambo na sodišču, "želel bi vas opozoriti na to, da je zadeva, ki jo obravnavate, zgolj preprosta tatvina."
 Obtoženi ga ogorčeno prekine: "Preprosta tatvina? No poskusite to stvar opraviti sami!"

Adriin pilot je neko noč letel nad Kamnikom in okolico in zaznal nenavaden pojav. V naselju Podgorje je opazil številne luči, ki so se vsake toliko časa za trenutek ugasnile in se spet prižgale. Nenavadni pojav je takoj sporočil nadrejenim. Že naslednjo noč so nad Podgorjem lebdeli helikopterji in posebna letala, v naselje pa so poslali posebno gorenjsko raziskovalno ekipo, okrepljeno z Dolenjci. Že naslednje jutro je vodja ekipe poročal v parlamentu: "Nenavaden pojav cikličnega ugašanja in prižiganja luči v naselju smo uspešno razvozlati. Varčni Podgorci med branjem knjig ob obračanju lista ugasnejo luč in tako prihranijo večjo količino električne energije."

Gorenjec pride do Genezareškega jezera in želi priti čez. Zgleda čolnarja in mu pove, da bi rad prišel čez.
 Čolnar mu reče, da ga bo to stalo 50 dolarjev.
 Gorenjec se pritoži, da je predrago, čolnar pa mu pove, da je to zelo znano jezero, saj je po njem hodil Jezus.
 Gorenjec mu odvrne: "Ja, saj ni čudno, da je šel peš, če je pa tako drago!"

Duhovnik se odpravi na dolgo pot v misijone čez lužo. Vmes jih ujame nevihta, morje besni, veter tuli, ladjo premetava in zaliva z vseh strani. Bled pokuka duhovnik v kapitanovo sobo:
 "Ali mislite, da bomo preživel to neurje?" ga vpraša.
 Kapitan napne ušesa. "Bomo, ni še tako hudo. Mornarji preklinjajo kot za stavo. Nevarno postane, ko utihnejo, ko pa začnejo moliti, je konec blizu."

Duhovnik se potolažen umakne v notranjost ladje.
 Čez dober teden jih zaloti drugo neurje, hujše od prvega. "Kako kaže, gospod kapitan? Ali mornarji še preklinjajo?" zanima misijonarja.
 "Kot črni!" odvrne kapitan.
 "Bogu hvala," se potolažen odpravi duhovnik v svojo sobo.

-Krasne zobe imate!
 -Po mami.
 -Pa so vam prav?

Oče vinogradnik je na smrtni postelji zaupal svojemu sinu največjo skrivnost:
 Veš, sin, tudi iz grozdja se da narediti vino!

Gorenjec sreča soseda: "Hojla, kje si bil?"
 "Šel sem kupit glavnik, ker se je pri staremu zlomil zob."
 "A nič ne varčujesh; zaradi enega zoba si kupil nov glavnik!"
 "Seveda varčujem, a kaj ko je bil ta zob predzadnji."

Katehet: "Kje sta živila Jožef in Marija?"
 Otrok: "V Nazaretu."
 Katehet: "Kako pa, da se je Jezus rodil v Betlehemu? Zakaj sta šla tja?"
 Otrok: "Ker je bila tam porodnišnica."

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 40 DEM. Vsaka beseda od 50 naprej stane 1 DEM. Trikratna objava oglasa stane 100 DEM, celoletna 300 DEM. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu, plačate jih lahko pri vašem duhovniku ali na uradništvu.

- Prodaj ali oddaj samostojno novo, neveljeno stanovanjsko hišo ob potoku v Radomljah blizu Kamnika. Tel.: 061 728-010
- Na lepi legi nad Savinjo v Laškem je naprodaj enodružinska hiša: 6 1/2 sob, 2 kopalnici, 2 garaži, več kleti, z vrtom. Interesenti naj se pokličejo na (061) 601 45 44, Basel.
- V okolici Idrije, Nove Gorice ali Divače, v bližini italijanske meje iščemo primerno starejšo hišo, potrebno obnove, z možnostjo dograditve. Zaželjena je samostojna lega, z manjšim sadovnjakom ali gozdom v bližini. Ponudbe na telefon v Nemčiji 004969/670 12 87.
- Prodaj novejšo hišo s poslovnim prostorom na parceli 970 m², oddaljeni 300 m od središča mesta Šentjur pri Celju. Informacije na tel. 00038663/741476
- Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. – Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-40721 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). – Informacije dobite pisno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

Š E M A L O Z A Š A L O K A J J E T O

"Zakaj si tako hitro izstopil iz boksarskega kluba?"
"Trenar me je pozdravil: Dobrodošel, vedno potrebujemo svežo kri."

☺

"Franci, pogledj, kako je tisti gospod lastnoročno odprl svoji ženi vrata avtomobila. To je kavalir, ne pa ti!"
"Gotovo ima nekaj novega: avtomobil ali pa ženo!"

☺

"Janez, tako ne bo šlo naprej. Sosedova Micka mi je povedala, da te je včeraj ponoči videla, ko si pijan sredi parka objemal drevo!"
"A zdaj boš pa še na drevo ljubosumna?"

☺

"Janezek, kako je bilo danes v šoli?"
"Slabo! Učiteljica me je kaznovala."
"Tako? Zakaj pa?"
"Zato, ker je Marko postavil risalni žebliček na njen stol."
"Nesramnež! In zakaj si bil ti kaznovan?"
"Zato, ker sem umaknil stol, da ne bi sedla na žebliček."

☺

"Janezek, zakaj je v tej knjigi podčrtana vsaka tretja beseda? Mar označuješ neznane besede?"
"Ne, vsak večer označim, kje sem ostal."

☺

Dama srednjih let je prišla k odvetniku vložiti tožbo za ločitev:
"Kdaj ste opazili, da vas mož ne ljubi več?"
"To je bilo letos poleti, ko sem padla po kletnih stopnicah. Sploh ni pritekel k meni, niti me ni vprašal, ali sem si kaj nardila, ampak je samo rekel: 'Prinesi še eno pivo, ko si že spodaj!'"

☺

Učitelj sprašuje v šoli:
"Oče ima kravo, ki da deset litrov mleka na dan. Koliko mleka da v desetih dneh, Janko?"
"Moj oče nima krave!"
"Marko?"
"Nimam očeta!"
"Janezek?"
"Naša krava ima telička in ta popije vse mleko."

☺

General pregleduje četo mladih vojakov slovenske vojske. Ko pride do konca vrste, potreplja zadnjega po rami in mu reče:
"Kako se počutiš, sinko?"
Vojak pa ga nenadoma objame:
"Očka, očka! Mama te že osemnajst let išče, jaz pa te najdem tu!"

Če bogat ga vidi - jo pobriše,
siromak ga zbira poleg hiše.
Kaj je to?

(Gou)

Dvojčka sta se porodila,
po vsem svetu sta hodila,
videl pa ta bratov par
drug ni drugega nikdar.
Kaj je to?

(IaB)g A OČ(O)

Na sredi rumeno oko,
okoli belo meso,
zavarovano s skorjot trdo.
Kuhano jajce)

Štirje bratje, tri sestre:
šest njih pridne ima roke,
ena pa samo praznuje,
vendar jo vsakdo spoštuje.
(Dnevi v tednu)

Pomlad se prebujaja

ZVEZA SLOVENSКИH IZSELJENSKИH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikaneč

62, Offley Road,
LONDON SW9 OLS, GB
tel. in faks (*44) 0171 - 735 6655

AVSTRIJA

Anton Štekl

Einsiedlergasse 9-11,
A-1050 WIEN,
tel. (*43) 1-544 2575

p. mag. Janez Žnidar

Mariahilferplatz 3,
A-8020 GRAZ,
tel. (*43) 0316 - 91 31 69 37

mag. Ludvik Počivavšek

Kirchenstraße 1,
A-4053 HAID b. Ansfelden,
tel. (*43) 07229 - 88 3 56 3
(ob petkih popoldne in ob sobotah)

Janez Žagar

Herrengasse 6,
A-6800 FELDKIRCH / Vorarlberg,
tel. (*43) 05522 - 73100 in 34850

SPITTAL:

A-9800 SPITTAL / Drau,
Fridtjof-Nansen-Str. 3

BELGIJA - NIZOZEMSKA

Kazimir Gaberc

10, rue de la Revolution,
B-6200 CHÂTELINEAU,
tel. (*32) 071 - 39 73 11

Alojzij Rajk

Guill. Lambert laan 36,
B-3630 EISDEN,
tel./faks. (*32) 089 - 76 22 01

BOSNA IN HERCEGOVINA

p. dr. Marijan Šef

Hercegovačka 1B
71000 Sarajevo
tel. (*387) 71 657 548
tel./faks (*387) 71 650 795

FRANCIJA

Silvo Česnik, župnik, delegat

David Taljat, kaplan
prelat Ignacij Čretnik
3, Impasse Hoche,
F-92320 CHATILLON,
tel. (*33) 1-42 53 64 43,
faks (*33) 1-42 53 56 70,

Anton Dejak

9, rue Saint Gorgon,
F-57710 AUMETZ,
tel. (*33) 03 82 91 85 06

Jože Kamin

14, rue du 5 Decembre,
F-57800 MERLEBACH,
tel. (*33) 03 87 81 47 82,
(Mlin) (*33) 03 87 01 07 01

Franjo Pavalec

4, avenue Pauliani
F-06046 NICE CEDEX 1
tel. (*33) 04 921 76695

HRVAŠKA

HR - 10000 Zagreb. Slovenska skupnost je
oskrbovana iz Slovenije.

ITALIJA

SLOVENIK:

msgr. dr. Maksimilijan Jezernik

Via Appia Nuova 884,
I-00178 ROMA,
tel. (*39) 06 - 718 47 44
faks (*39) 06 - 718 72 82

MILANO:

msgr. dr. Oskar Simčič

Corte S. Ilario 7,
I-34100 Gorizia,
tel. (*39) 0 418 - 32 123

JUGOSLAVIJA

Jože Hauptman

Hadži Milentija 75
ZR JU - 11000 Beograd,

NEMČIJA

Izidor Pečovnik

Kolonnenstr. 38,
D-10829 BERLIN,
tel. (*49) 030 - 784 50 66,
faks (*49) 030 - 788 33 39,
tel. (*49) 030 - 788 19 24

Alojzij Zaplotnik,

Stanislav Čeplak, diakon

Oskarstr. 29,
D-46149 OBERHAUSEN,
tel. (*49) 0208 - 64 09 76,
tel./faks (*49) 0208 - 64 708-82

Martin Mlakar

Moltkestr. 119 - 121,
D-50674 KÖLN,
tel. in faks (*49) 02 21 - 52 37 77

Martin Retelj

Holbeinstr. 70,
D-60596 FRANKFURT,
tel. in faks (*49) 069 - 63 65 48

Janez Modic

A 4, 2,
D-68159 MANNHEIM,
tel. (*49) 06 21 - 28 5 00

Stanislav Gajšek

Bogdan Pavalec, past. sodelavec
Feldkirchner Str. 81,
D-85055 INGOLSTADT,
tel. (*49) 0841 - 59 0 76,
tel. in faks (*49) 0841 - 92 06 95

Janez Šket

Stafflenbergstr. 64,
D-70184 STUTTGART,
tel. (*49) 07 11 - 23 28 91
faks, (*49) 07 11 - 236 13 31
tel. (*49) 01 71 - 34 776 35

Oskrbovano iz Stuttgarta

Krämerstr. 17,
D-72764 REUTLINGEN,
tel. (*49) 07 121 - 43 43 41,
faks (*49) 07 121 - 47 2 27

Joško Bucik

Klausenberg 7c,
D-86199 AUGSBURG,
tel. (*49) 08 21 - 97 9 13

dr. Marko Dvořák,

voditelj župnijske pisarne
Olgastraße 137,
D-89073 ULM,
tel. (*49) 07 31 - 27 2 76

Marjan Bečan

Slavko Kessler, past. sodelavec
Liebigstr. 10,
D-80538 MÜNCHEN,
tel. (*49) 089 - 22 19 41
Janez Pucelj, delegat
tel. (*49) 0172 - 97 96 738

ŠVEDSKA

Zvone Podvinski

Parkgatan 14,
S-411 38 GÖTEBORG,
tel. in faks (*46) 031 711 54 21

ŠVIČA

p. Robert Podgoršek

Schaffhauser Str. 466, Postfach 771,
CH-8052 ZÜRICH,
tel. (*41) 01 - 301 31 32
faks (*41) 01 - 303 07 88
Seebacherstr. 15, Postfach 521,
CH-8052 Zürich,
tel. (*41) 01 - 301 44 15

